Stockholms läns landsting

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2014-12-03

LS 1404-0525

Landstingsstyrelsen

2014 års uppföljning av den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2010

Föredragande landstingsråd: Gustav Hemming

Ärendebeskrivning

Ärendet avser uppföljning av den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2010. Årets uppföljning grundas i ett antal statistiska indikatorer men innehåller inte någon genomförandeanalys. Detta på grund av att genomförandefrågor tas upp i kommande ärenden om RUFS-aktualitet samt i en separat utvärdering av RUFS-handlingsprogrammen.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att godkänna 2014 års uppföljning av den regionala utvecklingsplanen RUFS 2010.

Landstingsrådsberedningens motivering

Den uppföljning som gjorts av den regionala utvecklingsplanen för Stockholms län, RUFS 2010, visar att Stockholmsregionen ligger bra till i internationella jämförelser och därtill har bra inomregionala resultat. Speciellt bra står sig regionen vad gäller CO2-utsläpp och sysselsättningsgraden för kvinnor. Detta är ett kvitto både på Alliansens arbetslinje och på det intensiva miljöarbete landstinget har genomfört under tidigare mandatperioder.

Utpekade förbättringsområden inom landstingets kompetens är minskad energianvändningen och utsläpp inom transportsektorn, ökat bostadsbyggande och kollektivtrafikresande samt minskade inomregionala skillnader vad gäller trivsel och trygghet.

Landstinget har ambitiösa mål för att fasa ut fossila bränslen i kollektivtrafiken till 2020, bygga ut kollektivtrafiken massivt med tunnelbana och spårvägar och, med länets kommuner, effektivt samplanera bostadsbyggande med pågående och framtida kollektivtrafik samt i största möjliga mån använda den fysiska planeringen för att försköna och åtgärda otryggheter i offentliga miljöer.

Det kommande miljöprogrammet och RUFSen kommer att vara avgörande för att uppfylla de kriterier som krävs för att Stockholm fortsatt ska vara en av världens ledande storstadsregioner.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 17 november 2014
2014 års uppföljning av RUFS 2010

Torbjörn Rosdahl

Gustav Hemming

Tobias Sjö

Landstingsstyrelsens förvaltning
Tillväxt, miljö och regionplanering

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2014-11-17

LS 1404-0525

Handläggare: Kim Örtenblad

Landstingsstyrelsen

Ankom
Stockholms läns landsting
2014 -11- 19
Dnr LS 1404-0525
Rotel IX

2014 års uppföljning av den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2010

Ärendebeskrivning

Ärendet avser uppföljning av den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2010. Årets uppföljning grundas i ett antal statistiska indikatorer men innehåller inte någon genomförandeanalys. Detta på grund av att genomförandefrågor tas upp i kommande ärenden om RUFS-aktualitet samt i en separat utvärdering av RUFS-handlingsprogrammen.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 17 november 2014
2014 års uppföljning av RUFS 2010

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att godkänna 2014 års uppföljning av den regionala utvecklingsplanen RUFS 2010.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Den uppföljning som gjorts av den regionala utvecklingsplanen för Stockholms län, RUFS 2010, visar att regionen ligger förhållandevis bra till i en internationell jämförelse och att läget i regionen är relativt bra. Inom några områden krävs fortsatt uppmärksamhet och åtgärder:

- Energianvändningen inom både transport- och bebyggelsesektorn.
- Transportsektorns utsläpp av växthusgaser.
- Bostadsbyggandet behöver vara fortsatt högt.
- Insatser behövs för att öka kollektivtrafikresandet.
- Unga människor måste ges snabbare vägar in på arbetsmarknaden.

- De inomregionala skillnaderna inom området arbetsmarknad samt inom området trivsel och trygghet.

Bakgrund
I detta ärende redovisas den fjärde uppföljningen av den regionala utvecklingsplanen för Stockholms län, RUFS 2010. Regionens utveckling har följts upp med utgångspunkt i de planeringsmål som lagts fast i planen. Ett antal statistiska indikatorer används som grund för en redovisning av utvecklingen i relation till den inriktning som planeringsmålen anger. Med utgångspunkt i visionen om att bli den mest attraktiva storstadsregionen görs också internationella jämförelser. En utförlig redovisning av indikatorer och uppföljning kommer att finnas på SLL Tillväxt, miljö och regionplanerings (TMR) hemsida, www.tmr.sll.se.

Överväganden
I uppföljningen konstateras att utgångsläget för regionen i ett europeiskt perspektiv är relativt gott. Vid en jämförelse med åtta andra storstadsregioner i Europa placerar sig Stockholmsregionen genomgående högt eller i mitten av gruppen, med några få undantag. Det behövs ansträngningar inom främst ungdomsarbetslöshet och FoU för att uppnå visionen "Europas mest attraktiva storstadsregion".

När läget och utvecklingen i regionen summeras i uppföljningsrapporten konstateras att utvecklingen i regionen i flera avseenden går i rätt riktning. Näringslivet utvecklas mot mer kunskapsintensiva verksamheter, entreprenörskulturen är stark, förvärvsfrekvensen är hög och arbetskraften är högutbildad. Tryggheten och tilliten har ökat, människor i behov av försörjningsstöd har minskat och ohälsotalen för befolkningen har sjunkit. På några punkter ger dock utvecklingen anledning till oro. Främst gäller detta färdigställandet av bostäder som behöver svara mot befolkningstillväxten. Utsläppen av växthusgaser och energianvändningen minskar inte tillräckligt snabbt för att nå målen. Ungdomsarbetslösheten är hög i regionen. Det finns stora inomregionala skillnader inom området arbetsmarknad samt inom området trivsel och trygghet.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Ärendet bedöms inte ha några ekonomiska konsekvenser.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Peter Haglund
Direktör SLL Tillväxt, miljö och regionplanering

2014 års uppföljning av RUFS 2010

Oktober 2014

Tillväxt, miljö och regionplanering

Innehållsförteckning

Sammanfattande bild av läget 3
Regionen i ett europeiskt perspektiv 3
Läget i regionen 3

Inledning 7

Stockholmsregionen i en internationell jämförelse 7
Övergripande mål: En resurseffektiv region 9
Övergripande mål: En ledande tillväxtregion 10
Övergripande mål: En öppen och tillgänglig region 14
Övergripande mål: En region med god livsmiljö 15

Läget i regionen 18
Arbetsmarknad och kompetens 18
Miljö och klimat 25
Bostäder och bebyggelseutveckling 32
Resvanor 38
Trivsel och trygghet 39

Sammanfattande bild av läget

Denna rapport är en uppföljning av Stockholmsregionens utveckling och den regionala utvecklingsplanen för Stockholms län, RUFS 2010. Uppföljningen söker svara på om regionen utvecklas i riktning mot målen i utvecklingsplanen. Uppföljningen baseras på en rad statistiska indikatorer. En utförlig redovisning av indikatorer och uppföljning finns på TMR:s webbplats www.tmr.sll.se.

Regionen i ett europeiskt perspektiv

Stockholmsregionen står i en internationell jämförelse relativt stark. I denna uppföljning görs jämförelser med åtta storstadsregioner i Europa (Amsterdam, Barcelona, Berlin, Dublin, Helsingfors, Köpenhamn, München och Oslo). Genomgående placerar sig Stockholmsregionen högt eller i mitten för de statistiska indikatorerna. Statistiken ska dock tolkas med viss försiktighet eftersom det finns en stor eftersläpning i internationell statistik och det emellanåt är problem med jämförbarhet.

I den internationella jämförelsen ligger Stockholmsregionen bäst till vad det gäller CO2-utsläpp (mätt på nationell nivå) och sysselsättningsgraden för kvinnor. Stockholm placerar sig också bra vad gäller arbetskraftens produktiviet och andel högskoleutbildade.Stockholmsregionen har dock den tredje högsta ungdomsarbetslösheten och tappat i position avseende FOU som andel av BNP.

Sammanfattningsvis kan sägas att läget är fortsatt bra i en internationell jämförelse men att det behövs ansträngningar för att minska ungdomsarbetslösheten och stärkt FoU om visionen *Europas mest attraktiva storstadsregion* ska kunna uppnås.

Läget i regionen

De indikatorer som beskriver *arbetsmarknaden* visar att regionen har en välutbildad arbetskraft och attraherar personer med hög utbildning att flytta hit. Ungdomarna går i stor utsträckning vidare till högre studier och övergångarna har ökat under de senaste åren. Stockholms län har en övergångsfrekvens till högre studier på 51 procent medan motsvarande siffra för riket som helhet är 43 procent. Skillnaden mellan olika kommuner är dock stor och betydligt fler kvinnor än män går vidare till högre studier.

I näringslivet växer de kunskapsintensiva branscherna och entreprenörskulturen är stark där och antalet nystartade företag fortsätter att öka. Förvärvsfrekvensen är högre i regionen än i riket som helhet, och högre år 2012 än år 2011. Det finns dock stora skillnader inom regionen, mellan kommuner, kommundelar och stadsdelar, mellan kön och mellan svenska och utrikesfödda.

Indikatorerna för *miljö och klimat* visar att utvecklingen visserligen går i rätt riktning, men att det krävs ytterligare ansträngningar om vi ska nå ända fram. Stockholmsregionen har låga utsläpp av växthusgaser jämfört med hela riket. Till stor del beror detta på att en tät storstadsregion är resurseffektiv men också på att vi har en liten industrisektor och ett tjänstebaserat näringsliv. Trots detta behövs ytterligare ansträngningar på en rad områden om de mål som sattes upp i RUFS 2010 ska kunna nås. *Utsläppen* av växthusgaser fortsätter att minska och minskningen motsvarar i princip den takt som krävs för att nå de långsiktiga utsläppsmålen, men det gäller inte transportsektorn där utsläppen inte minskar i önskvärd takt. Utsläppen av kvävedioxider och partiklar från trafiken är dessutom för höga på många platser i regionen vilket gör att inte miljökvalitetsnormerna nås under delar av året.

Mängderna hushållsavfall per invånare minskade kraftigt 2005-2010 men ökade något mellan 2010-2011. Insamlingen av matavfall ökar dock, vilket är positivt.

Tillgången till tätortsnära natur är statistiskt sett ungefär densamma år 2005 och 2011, vilket är de år som analyser av detta har gjorts.

Den skyddade totalarealen av natur- och kulturområden har ökat väsentligt mer i Stockholms län än i hela riket. Skyddet av regionens gröna kilar har stärkts betydligt över tid. På 20 år har andelen skyddad natur i alla kilar mer än fördubblats.

Inom området *bostäder och bebyggelseutveckling* visar indikatorerna att tillskottet av bostäder de senaste åren varit för lågt i förhållande till befolkningsutvecklingen. Befolkningen har vuxit snabbare än vad som beskrevs i RUFS 2010, samtidigt har bostadsbyggandet legat på en lägre nivå än det tidigare prognostiserade behovet. Under 2012 genomförde TMR en regional bedömning av behovet av bostadstillskott baserat på nya befolkningsframskrivningar och bedömde att tillskottet fram till 2030 bör ligga mellan 9 000 och 16 000 per år. År 2013 var tillskottet av bostäder i Stockholms län drygt 9700, vilket är en ökning jämfört med de senaste

åren. Samtidigt har bostadsmarknaden genomgått stora förändringar sedan 90-talet. Idag finns betydligt lägre andel hyresrätter att tillgå vilket gör det allt svårare att skaffa bostad utan att ta banklån.

Befolkningen ökade under 2013 med 36 036 personer, av den totala ökningen tillkom en större andel i yttre regionala stadskärnor jämfört med perioden 2005-2011. Dock har inte den totala andelen av befolkningen ökat i yttre regionala stadskärnor. Under perioden minskade befolkningstillskottet i övrig regional stadsbygd, vilket är en positiv utveckling.

Det totala *resandet* i länet har sedan 70-talet ökat snabbare än befolkningstillväxten. Främst är det bilresorna som ökat sedan 70-talet. Kollektivtrafikresandet har också ökat under samma period men inte lika snabbt som bilresandet vilket inneburit att kollektivtrafikresandeandelen varit sjunkande. Efter trängselskattens införande 2005 har dock kollektivtrafikandelen för resor in mot regionens centrala delar ökat och den nedåtgående trenden för kollektivtrafikresandeandelen verkar ha planat ut. För till exempel resor till och från innerstaden har kollektivtrafikandelen ökat från 61 procent 2005 till 70 procent 2012 vilket är en väsentlig ökning. Det senaste året, 2013, har kollektivtrafikandelen legat kvar på 70 procent. Antalet bilresor till innerstaden har också minskat sedan trängselskattens införande. Kollektivtrafikresandet har inte ökat i motsvarande mängd vilket kan bero på att några har ändrat sin målpunkt i samband med trängselskattens införande. Utvecklingen kan också vara en följd av att fler ställer bilen och går eller cyklar istället.

Inom området *trivsel och trygghet* har regionen haft en positiv utveckling. Andelen av befolkningen med försörjningsstöd har minskat och ohälsotalet för befolkningen fortsätter att sjunka. Men även här finns det stora inomregionala skillnader.

Sammantaget kan konstateras att läget i regionen är relativt bra och att utvecklingen går i rätt riktning inom flera områden. Inom några områden är dock inte utvecklingen i linje med målen i RUFS 2010:

- Energianvändningen minskar inte i önskvärd takt.
- Utsläppen av växthusgaser inom transporsektorn minskar inte i önskvärd takt.
- Bostadsbyggandet har ökat men det är fortfarande lågt i förhållande till befolkningsutvecklingen.
- Ytterligare insatser behövs för att öka kollektivtrafikresandeandelen. Trängselskatterna har påverkat

utvecklingen i positiv riktning vilket tyder på att incitament och styrmedel för trafiken kan fortsätta utvecklas.
- Ungdomsarbetslösheten är fortsatt hög.
- Det finns stora inomregionala skillnader inom området arbetsmarknad samt inom området trivsel och trygghet.

Inledning

Våren 2010 antogs den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2010, av landstingsfullmäktige. Sedan dess pågår arbetet med att genomföra planen. Genomförandet sker bland annat genom ett antal särskilda handlingsprogram som fokuserar kring vissa av planens åtaganden. En stor del av genomförandet sker dock genom andra uppdrag och verksamheter. Dessa uppdrag och verksamheter har liknande målsättning och vision som utvecklingsplanen och verkställs i samklang med RUFS 2010 för stärka arbetet med att genomföra planen.

Syftet med denna årliga uppföljning är att få en bild av läget i regionen. Uppföljningen sker genom ett antal statistiska indikatorer. Detta är den fjärde uppföljningen som genomförs och vissa statistiska mått har tagits bort, ändrats eller tillkommit. Det är alltid senast tillgängliga statistik som används. Dock finns fördröjningar i statistiken och då uppföljningen görs under mitten av 2014 har inte data för 2013 alltid hunnit samlas in. Det förekommer också variationer med avseende på hur ofta olika indikatorer uppdateras. Vissa undersökningar genomförs till exempel endast vart fjärde år. Uppföljningsrapporten utgör en sammanfattning av uppföljningsarbetet och en mer detaljerad redovisning av indikatorer återfinns på TMR:s webbplats, www.tmr.sll.se.

I år innehåller uppföljningen inte någon genomförandeanalys. Detta på grund av att genomförandefrågor tas upp i ärendet om RUFS-aktualitet samt i utvärderingen av handlingsprogrammen som genomfördes under vintern 2013/2014.

Uppföljningen inleds med en internationell jämförelse av Stockholmsregionen i förhållande till andra storstadsregioner. Jämförelsen visar läget för Stockholmsregionen i en europeisk kontext.

Stockholmsregionen i en internationell jämförelse

Internationella indikatorer 2014

Visionen är att Stockholm ska vara den mest attraktiva storstadsregionen i Europa. Det finns flera värden och egenskaper som gör Stockholmsregionen attraktiv. Fyra mål i RUFS 2010 uttrycker sammantaget de värden som ska kännetecknа regionen. Dessa mål är:

- en resurseffektiv region
- en ledande tillväxtregion
- en öppen och tillgänglig region
- en region med god livsmiljö

För att se hur väl Stockholm står sig inom de olika målen har ett antal indikatorer tagits fram där Stockholm jämförs med åtta andra storstadsregioner i Europa. Dessa är Amsterdam, Barcelona, Berlin, Dublin, Helsingfors, Köpenhamn, München och Oslo. De valda regionernas struktur och egenskaper liknar Stockholmsregionens. Tillgången till data har också varit avgörande för valet av jämförelseregioner.

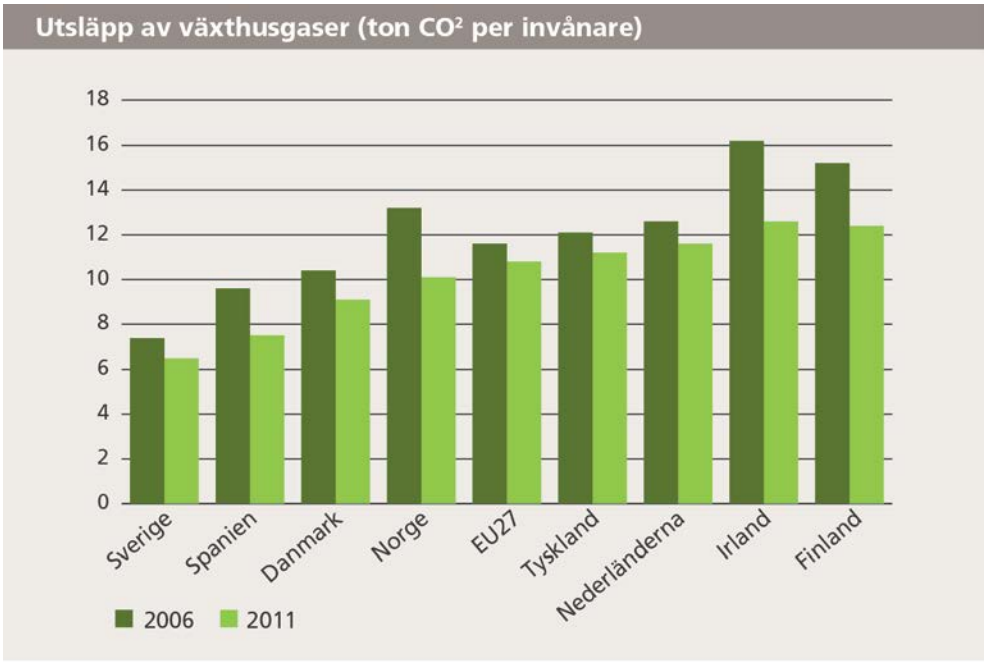
På grund av eftersläpning i statistiken ska den internationella jämförelsen läsas med viss försiktighet. Det är också svårt att hitta jämförbar internationell statistik. Inom vissa indikatorer saknas därför siffror för Osloregionen. Det finns också en viss skillnad mot tidigare siffror i materialet på grund av revideringar av statistiken bakåt i tiden. De administrativa gränserna för Helsingforsregionen har förändrats, den tidigare stora regionen har delats upp i två mindre, vilket gör att jämförelser över tiden har försvårats.

I denna internationella jämförelse (våren 2014) kan vi konstatera att Stockholmsregionen fortsatt ligger bäst till vad det gäller CO2-utsläpp (mätt på nationell nivå) och sysselsättningsgraden för kvinnor. Stockholmsregionen har, som föregående år, den tredje högsta ungdomsarbetslösheten, vilket är allvarligt.

När det gäller BRP per capita har Stockholmsregionen förbättrat sig jämfört med förra årets mätning, och ligger nu på fjärde plats. Regionen har dock minskat något vid en jämföreslse av FoU som andel av BNP men ökat till andra plats när det gäller arbetskraftens produktivitet. Stockholmsregionen ligger kvar på samma plats när det gäller andel högskoleutbildade. Den internationella jämförelsen visar att det finns flera områden där Stockholmsregionen kan utvecklas och bli bättre.

Övergripande mål: En resurseffektiv region

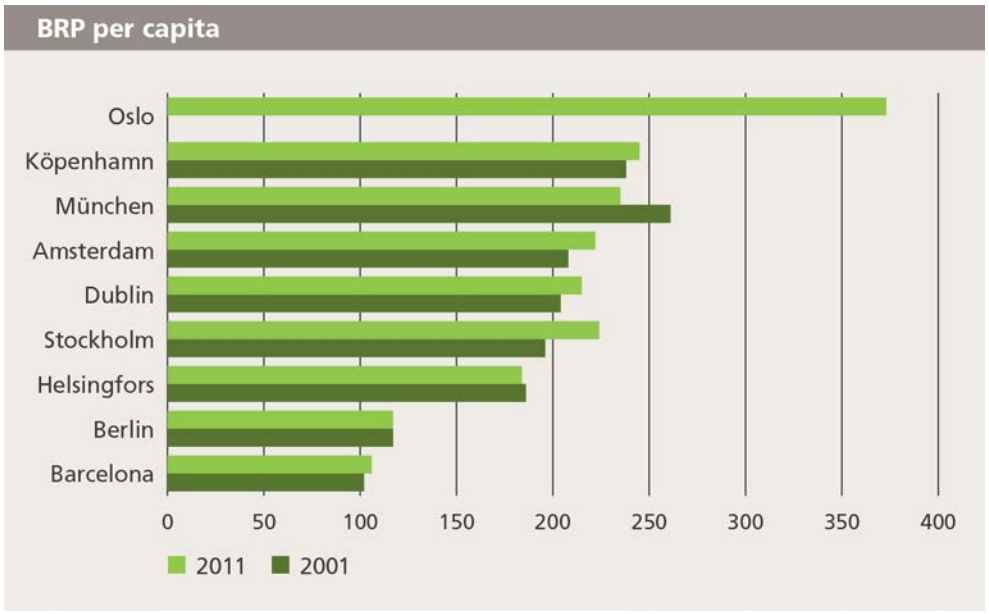
Utsläpp av växthusgaser
I RUFS 2010 finns målet att Stockholmsregionens CO2-utsläpp ska minska med 40-50 procent till år 2030 och med 80-90 procent till år 2050. De siffror som finns tillgängliga för internationella jämförelser är emellertid framtagna per land och inte per region. Vid jämförelse med de övriga länder som de aktuella storstadsregionerna ligger i hade Sverige år 2011 lägst CO2-utsläpp med 6,5 ton per år och invånare medan Irland hade högst med 12,6 ton per år och invånare. Men trots att Sverige och Stockholmsregionen har förhållandevis låga utsläpp vid internationella jämförelser krävs ett fortsatt arbete för att nå de uppsatta nationella och regionala klimatmålen.

Källa: Eurostat

Övergripande mål: En ledande tillväxtregion

BRP per capita
Indexet BRP per capita är beräknat utifrån ett EU27-genomsnitt på 100. De olika regionernas BRP per capita presenteras i relation till detta genomsnitt. Indexet är köpkraftsjusterat för att få en mer rättvisande bild. År 2011 befann sig Stockholmsregionens BRP per capita strax över mitten av de nio jämförda regionerna med Oslo i topp och Barcelona i botten. Skillnaden mellan den region som har högst BRP per capita och den som har lägst är relativt stor. Alla de jämförda regionerna ligger högre än EU27-genomsnittet men Berlin och Barcelona utmärker sig i jämförelsen med en BRP per capita som ligger i närheten av genomsnittet.

Källa: Eurostat

FoU som andel av BNP
Jämfört med år 2009 då Stockholmsregionen låg på tredje plats vad gäller FoU som andel av BNP med 3,9 procent, har regionen tappat i position och låg år 2011 på en fjärde plats med 3,8 procent. Siffran innebär en minskning även jämfört med tidigare år, 4 procent år 2007 och 4,3 procent år 2003. Om minskningen är tecken på en nedåtgående trend är det oroväckande. Stockholm är en kunskapsregion och behöver som sådan ha

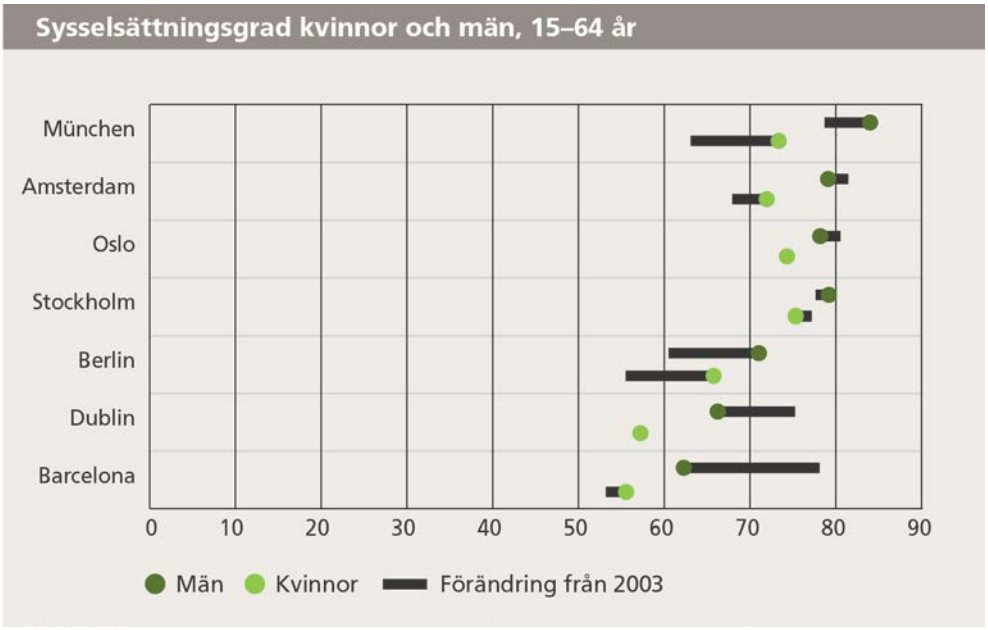
en hög och stigande FoU-investeringsgrad, både i relativa och absoluta tal. De regioner som investerar störst andel av sin BNP i FoU är Köpenhamn och München med 5 respektive 4,5 procent. Oslo och Berlin ligger tillsammans med Stockholm i mitten och investerar 3,2 respektive 3,5 procent. Barcelona är den region som investerar minst, 1,6 procent. I sex av de nio jämförda regionerna har FOU-andelen av BNP ökat under perioden 2007-2011, däremot har andelen minskat i Stockholm och Köpenhamn (Oslo: ej data för 2007).

Internationell ranking av universitet och högskolor
Vad gäller internationell ranking av universitet och högskolor finns Stockholmsregionen representerad på två av de mest respekterade listorna över världens 100 bästa lärosäten. På The Times Higher Education ranking 2013-2014 återfinns Karolinska institutet på plats 36 och på Shanghai Jiao Tong University ranking för 2013 fanns Karolinska institutet på 44:e plats och Stockholms universitet på plats 82. Uppsala universitet kvalar också in på Shanghai Jiao Tong University ranking. Att ha välrenommerade universitet och högskolor är en viktig del i att vara en kunskapsregionen. Att placeras på erkända rankinglistor synliggör lärosäten och Stockholmsregionen i ett internationellt perspektiv.

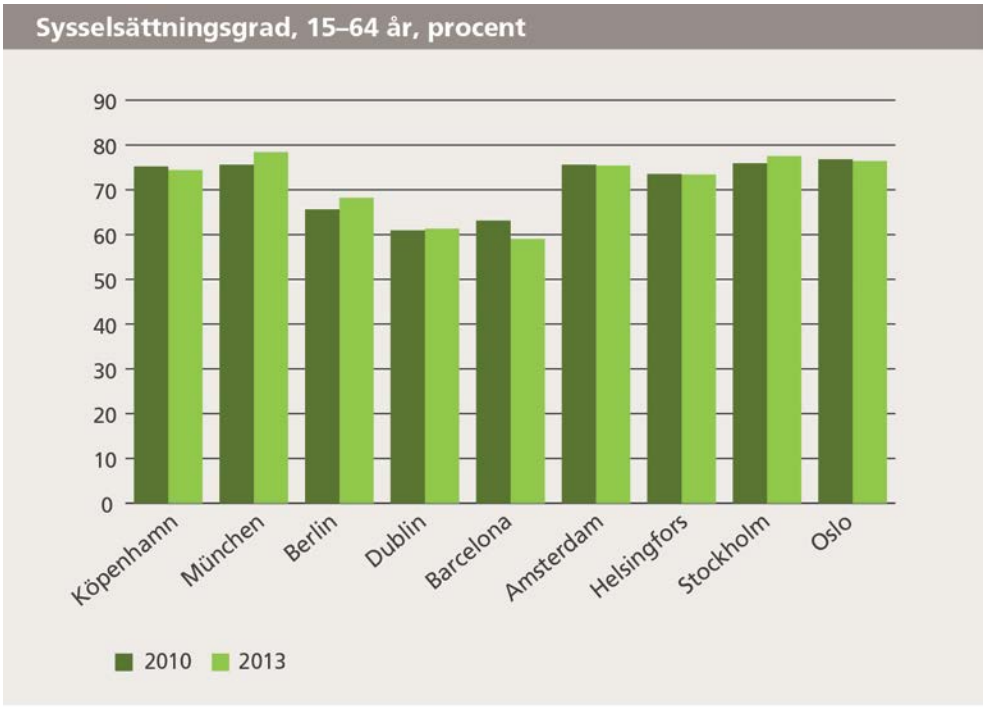
Arbetskraftens produktivitet
Stockholmsregionen har den näst högsta produktiviteten (2011) av de jämförda regionerna. Detta visar att Stockholmsregionen har en hög andel företag högt upp i förädlingskedjan. Arbetskraftens produktivitet har ökat från föregående år för alla de jämförda regionerna, förutom Köpenhamn och München som minskat något.

Sysselsättningsgrad
Sysselsättningsgraden i Stockholmsregionen (16-64 år) har ökat något de senaste åren. År 2013 låg siffran på 77,5 procent. I jämförelse med de övriga regionerna ligger Stockholm på andra plats, München som ligger högst har en sysselsättningsgrad på 78,4 procent. På tredje plats ligger Oslo med 76,4 procent. Det är alltså tätt mellan regionerna i toppen. Mellan åren 2003-2013 har sysselsättningsgraden för kvinnor i Stockholm minskat med 1,5 procentenheter. Stockholm är den enda regionen där detta skett. Under samma period ökade sysselsättningsgraden för män i Stockholm med 1,3 procentenheter, det är den tredje starkaste utvecklingen efter Berlin och München som dock med sina 5 respektive 10,2 procentenheter utvecklades betydligt starkare. Sysselsättningsättningsraden i Oslo var under samma period oförändrad för kvinnor. Här kan noteras att skillnaden mellan mäns

och kvinnors sysselsättningsgrad fortfarande är klart lägst i Stockholm och Oslo jämfört med de andra jämförda regionerna.

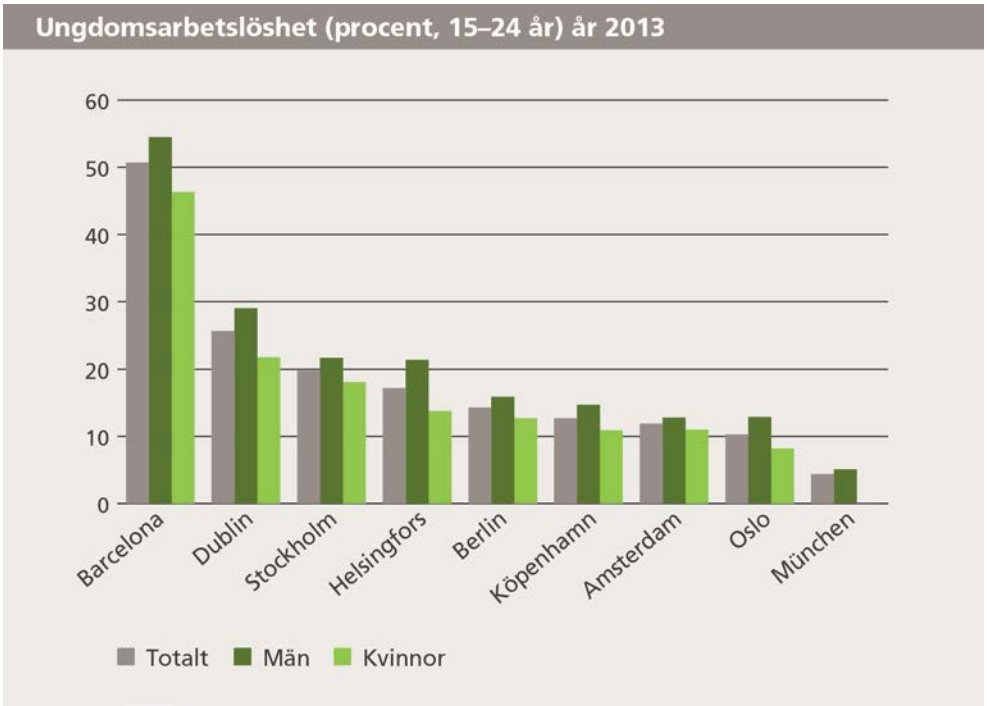
Källa: Eurostat

Källa: Eurostat

Ungdomsarbetslöshet
Stockholmsregionen har en hög arbetslöshet bland 15 till 24-åringar. År 2013 hade Stockholmsregionen den tredje högsta ungdomsarbetslösheten av jämförelseregionerna med 19,8 procent, bara Barcelona (50,7 procent) och Dublin (25,2 procent) hade en högre ungdomsarbetslöshet. Jämfört med 2009 har ungdomsarbetslösheten i Stockholmsregionen minskat något (från 22,1 procent). München hade den lägsta ungdomsarbetslösheten (4,4 procent).

I vissa regioner såsom Barcelona, Dublin och Helsingfors, är det en stor skillnad mellan män och kvinnor. Det bör i sammanhanget påpekas att statistiken varit föremål för debatt där det ifrågasatts om alla regioner mäter på samma sätt och om även heltidsstuderande inkluderas i siffrorna. Oavsett jämförbarheten i siffrorna är det viktigt att ungdomsarbetslösheten minskar om Stockholmsregionen ska fortsätta vara en attraktiv region.

Källa: Eurostat

Övergripande mål: En öppen och tillgänglig region

Andel högskoleutbildade
En hög andel högskoleutbildade ökar en regions attraktionskraft och är en viktig förutsättning för att företag och organisationer ska stanna kvar i eller välja att etablera sig i en region. I Stockholmsregionen var 45,7 procent av 25- till 64-åringarna högutbildade år 2013. Tre regioner, Helsingfors, Oslo och Köpenhamn, har en högre andel högskoleutbildade invånare. Andelen högutbildade kvinnor i regionen är högre än andelen högutbildade män.

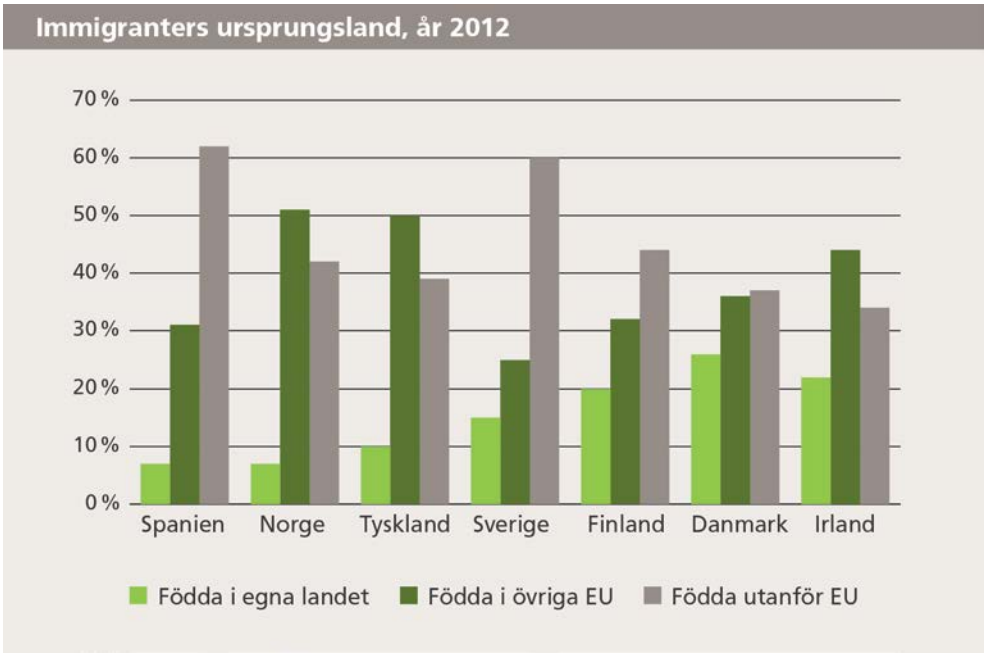

Källa: *Eurostat*

Internationella kongresser
År 2013 arrangerades 93 st internationella kongresser i Stockholmsregionen, en minskning från föregående år då 110 st kongresser anordnades. Av de jämförda regionerna var det år 2013 fem regioner som arrangerade fler kongresser: Barcelona (179 st), Berlin (178 st), Amsterdam (120 st), Dublin (114 st) och Köpenhamn (109 st).

Immigration
Siffror för immigration finns endast redovisat per land, inte per region. Antal immigranter ökar eller minskar olika år beroende på vad som händer i omvärlden. Här visas andel immigranter av den totala befolkningen per

land år 2012. I jämförelsen kan konstateras att Sverige har en relativt hög andel utlandsfödda och att immigranterna i stor utsträckning är födda utanför EU.

Källa: Eurostat

Internationell tillgänglighet
I ett globalt perspektiv är Stockholm en liten och perifert belägen region. Det är därför mycket viktigt att det finns möjlighet att lätt och snabbt ta sig till och från regionen. Internationell tillgänglighet påverkar en rad områden i samhället, bland annat näringslivets utvecklingsmöjligheter, utländska företagsetableringar och investeringar i regionen, svensk forskning- och utveckling men också på faktorer såsom turism och kulturliv. I en årlig internationell studie (PWC:s city of opportunities, 2014) ligger Stockholm på plats 20 av 30 när det gäller internationell tillgänglighet.

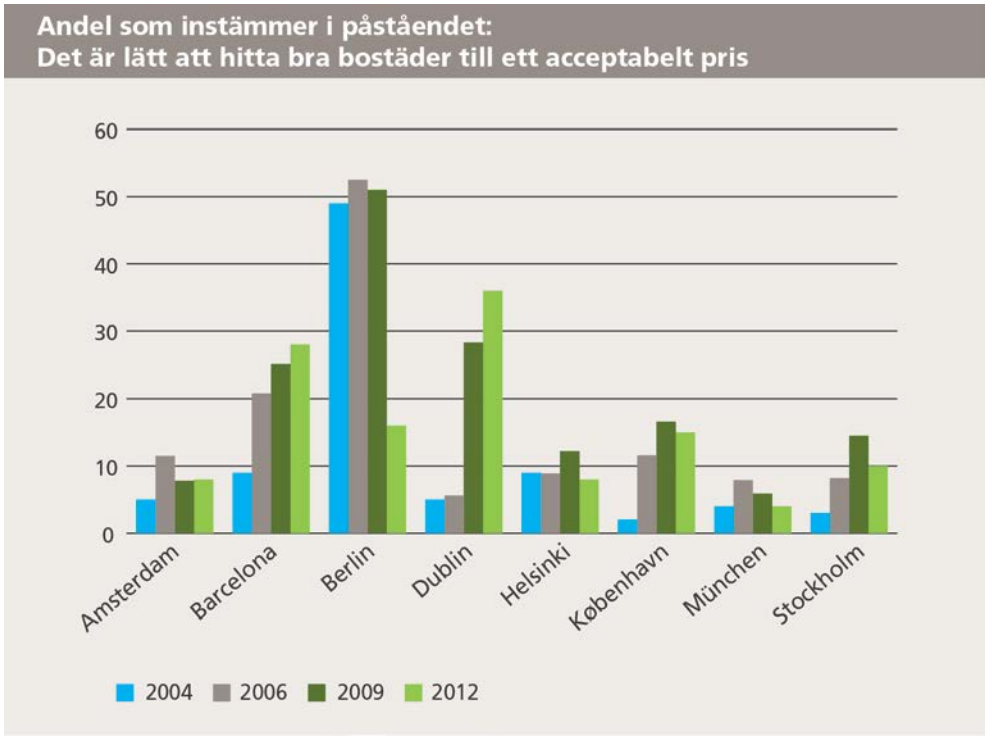
Övergripande mål: En region med god livsmiljö

Förväntad medellivslängd vid födseln
Medellivslängden har under en längre tid blivit allt högre vilket är ett generellt tecken på välstånd och utveckling. Stockholmsregionen hade den näst högsta förväntade medellivslängden (förväntad livslängd för ettåringar

år 2012) av de jämförda regionerna, 82,4 år. Barcelona hade den högsta på 82,8 år och Köpenhamn den lägsta på 80 år.

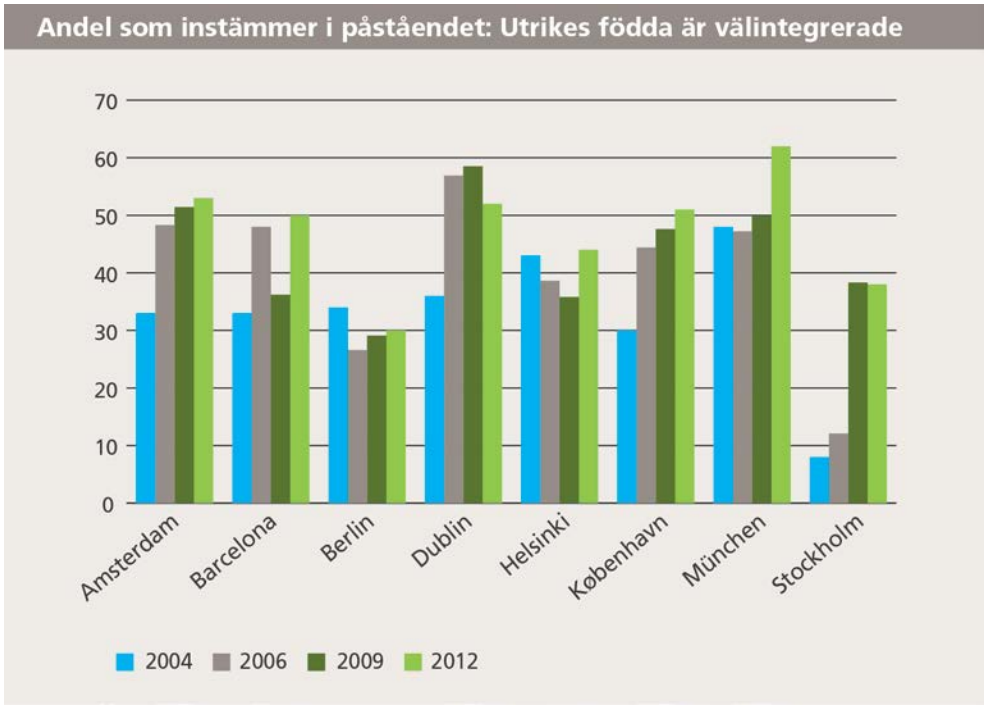
Urban Audit Perception Survey (UAPS)
Urban Audit Perception Survey är en intervjuundersökning där man försöker att fånga invånarnas egen uppfattning om livskvalitet i sina respektive städer. Även om undersökningen är mycket begränsad vad gäller antalet intervjuade personer, är det intressant att redovisa några indikatorer då de ger en jämförande bild av situationen i städerna (observera att undersökningen inte gäller regioner utan städer).

I Stockholm var det år 2012 10 procent som instämmer i påståendet att ”Det är lätt att hitta bra bostäder till ett acceptabelt pris”, jämfört med föregående mätning 2009 är det en minskning med fem procentenheter. I Dublin instämmer flest i påståendet, 36 procent. I Berlin har andelen som instämmer sjunkit med 35 procentenheter mellan åren 2009-2012 och det är år 2012 endast 16 procent som instämmer i påståendet. München ligger sämst till med 4 procent som instämmer.

Källa: Intervjuundersökning UAPS 2012

Vad gäller påståendet att ”Utrikesfödda är välintegrerade” låg Stockholm 2012 på sjunde plats, med 38 procent som instämmer, i 2009 års undersökning låg Stockholm på femte plats vilket betyder att vi har tappat två positioner. Dock är minskningen av andelen bara 0,3 procentenheter. I övriga jämförda länder (förutom i Dublin) är det 2012 en större andel som instämmer i påståendet jämfört med 2009. I München är det flest som instämmer i påståendet, 62 procent, och i Berlin minst, ca 30 procent.

Källa: Intervjuundersökning UAPS 2012

Läget i regionen

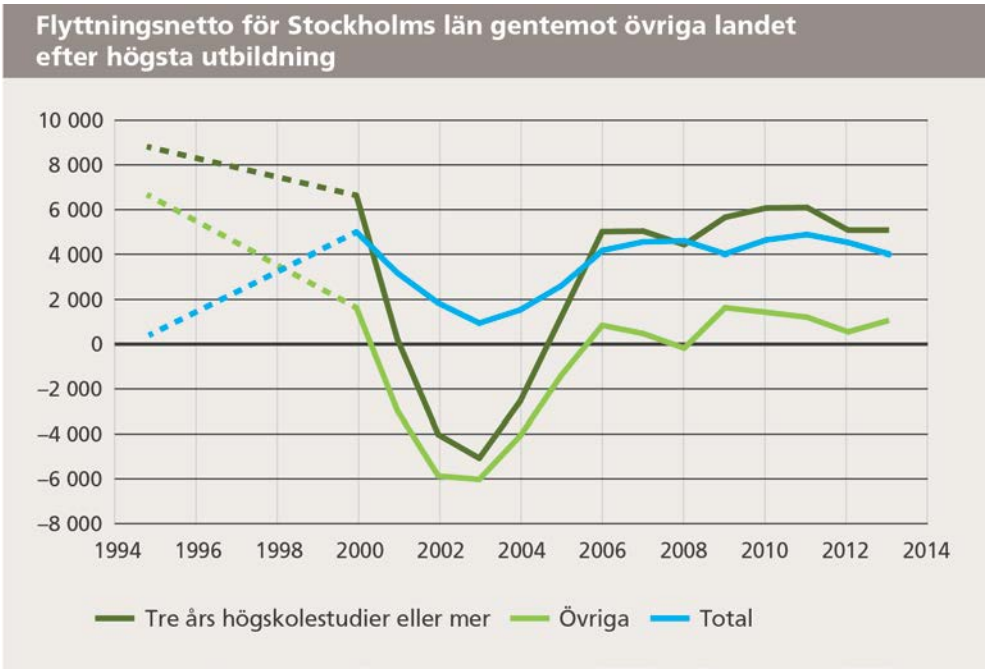
Uppföljning av indikatorer är kopplade till de planeringsmål som lagts fast i RUFS 2010. Indikatorerna ger en statistisk bild av utvecklingen i regionen i förhållande till planeringsmålen. Planeringsmålen är många och indikatorerna är valda för att fånga utvecklingen inom ett område som kopplar till planeringsmålen. Indikatorerna redovisas under följande rubriker:

- Arbetsmarknad och kompetens
- Miljö och klimat
- Mark och vatten
- Bostäder och bebyggelseutveckling
- Regionala stadskärnor
- Resvanor
- Trivsel och trygghet

Indikatorerna ger självklart inte hela bilden av utvecklingen och läget inom ett område men ger en indikation på i vilken riktning utvecklingen i regionen går. Läs mer om indikatorerna på www.tmr.sll.se.

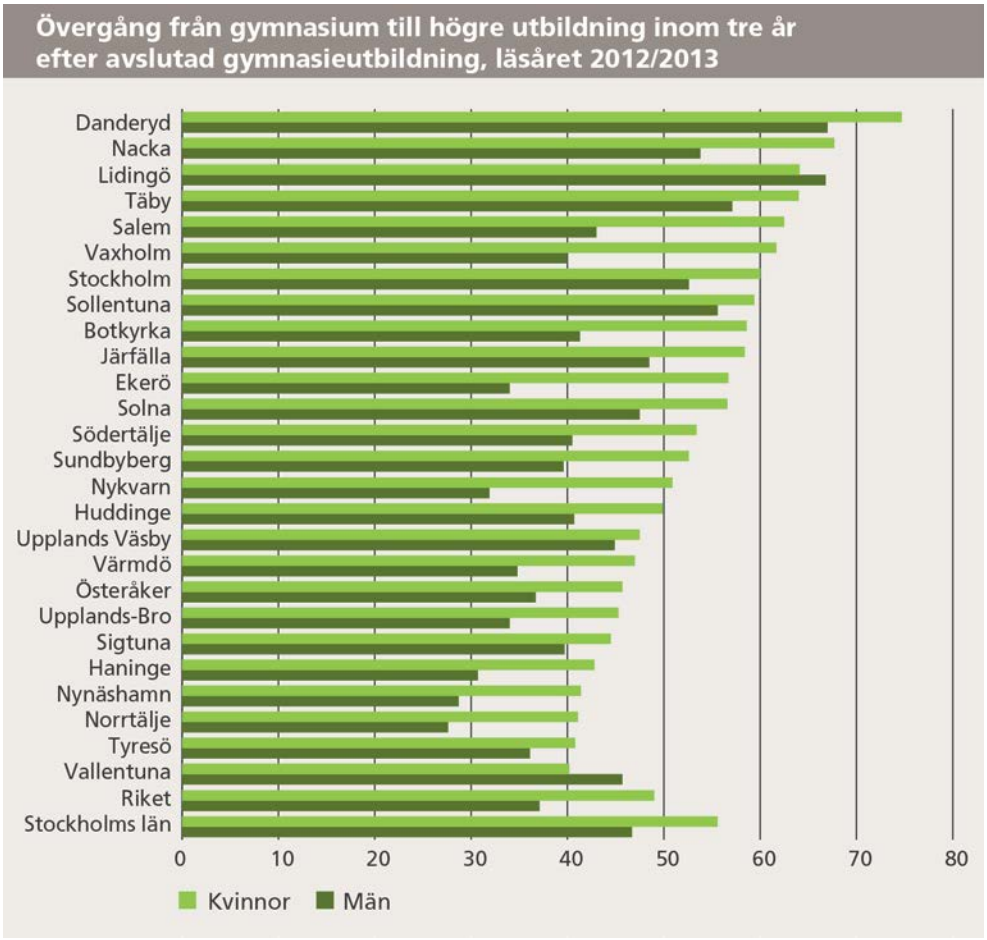
Arbetsmarknad och kompetens

Statistiken indikerar att Stockholmsregionen är attraktiv för personer med högre utbildning. Fler högutbildade flyttar hit än härifrån – flyttningsnettot är positivt. Inflyttning av högutbildade i kombination med att regionens befolkning utbildar sig är viktigt för kompetensförsörjningen till regionens arbetsmarknad.

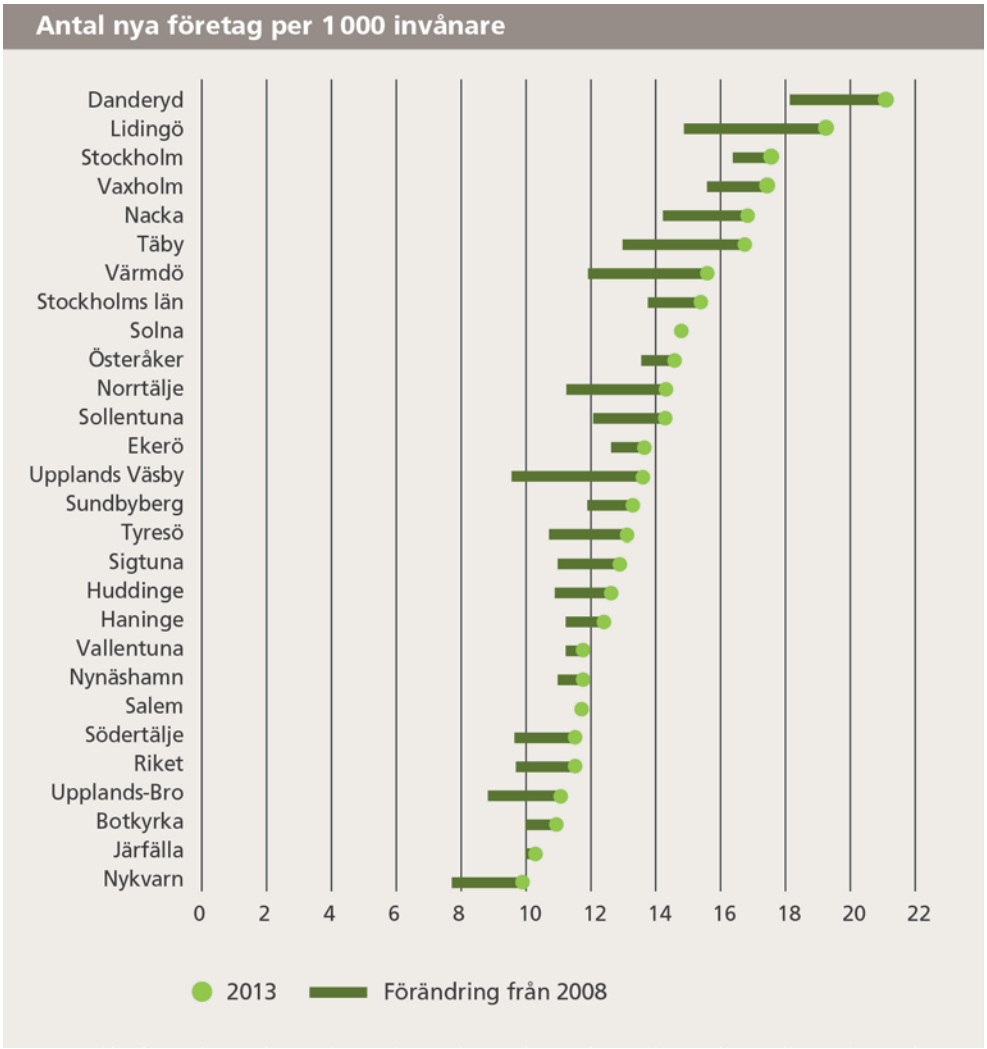
Källa: SCB

Fler ungdomar i Stockholms län *går vidare till högre studier* jämfört med genomsnittet för riket. Det är dock färre män än kvinnor som studerar vidare och skillnaden har inte minskat under det senaste decenniet. Läsåret 2012/2013 var andelen ungdomar som påbörjat högre utbildning inom tre år efter slutförd gymnasieutbildning 51,2 procent i Stockholms län medan motsvarande siffra för riket var 43 procent. I både Stockholms län och i riket minskade övergångsfrekvensen något jämfört med 2011/2012. Inom Stockholms län finns betydande skillnader, till exempel var det läsåret 2012/2013 i Norrtälje endast 34,1 procent som gick vidare till högre studier inom tre år från avslutad gymnasieutbildning, motsvarande siffra i Danderyd var 70,4 procent.

Övergång från gymnasium till högre utbildning inom tre år efter avslutad gymnasieutbildning, läsåret 2012/2013
Danderyd
Nacka
Lidingö
Täby
Salem
Vaxholm
Stockholm
Sollentuna
Botkyrka
Järfälla
Ekerö
Solna
Södertälje
Sundbyberg
Nykvarn
Huddinge
Upplands Väsby
Värmdö
Österåker
Upplands-Bro
Sigtuna
Haninge
Nynäshamn
Norrtälje
Tyresö
Vallentuna
Riket
Stockholms län
0
10
20
30
40
50
60
70
80
Kvinnor
Män

Källa: SCB

Antalet nystartade företag per 1000 invånare har i Stockholms län ökat sedan 2008 men de senaste åren, 2012 och 2013 minskade antalet något. Nyföretagandet verkar inte ha påverkats nämnvärt av den finansiella turbulensen internationellt, vilket tyder på ett dynamiskt näringsliv och en god framtidstro.

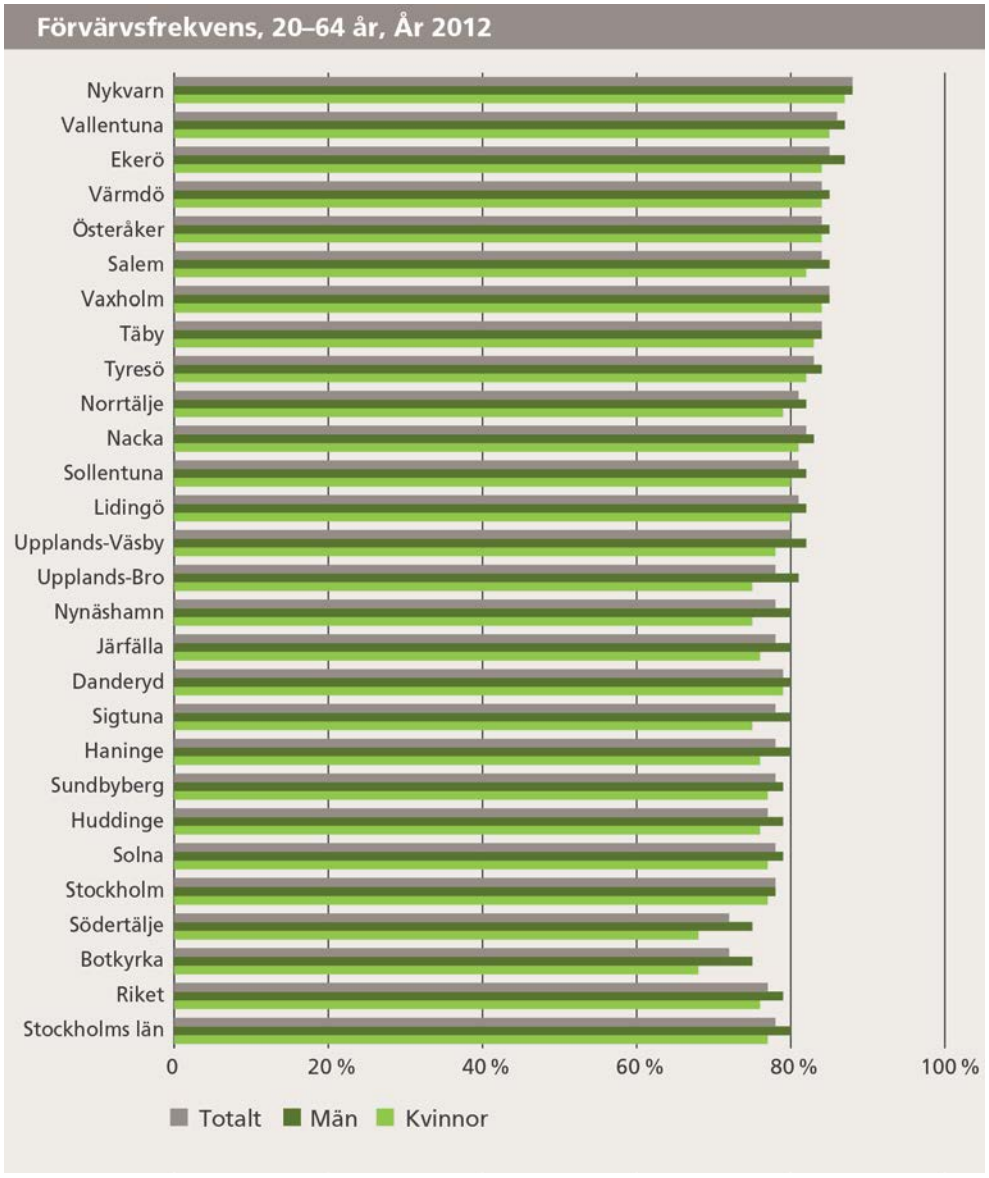

Källa: Tillväxtanalys

I näringslivet är tjänstesektorn den bransch som tillsammans med utbildning och forskning har vuxit mest under 2000-talet.
De största branscherna i Stockholms län är tjänster, handel, vård och omsorg samt utbildning och forskning. Tjänstesektorn är den bransch som

tillsammans med utbildning och forskning har vuxit mest under 2000-talet. Tillverkningsindustrin är den bransch som minskat mest under samma period.

Förvärvsfrekvensen i regionen var år 2012 78,5 procent, därmed var den något högre än rikets 77 procent. Det finns dock inom regionen betydande skillnader i förvärvsfrekvens mellan kommuner, mellan könen och mellan svensk- och utrikesfödda. Som exempel kan nämnas Södertälje där förvärvsfrekvensen bland utlandsfödda kvinnor endast är 51,9 procent medan den för män födda i Sverige är 82,2 procent.

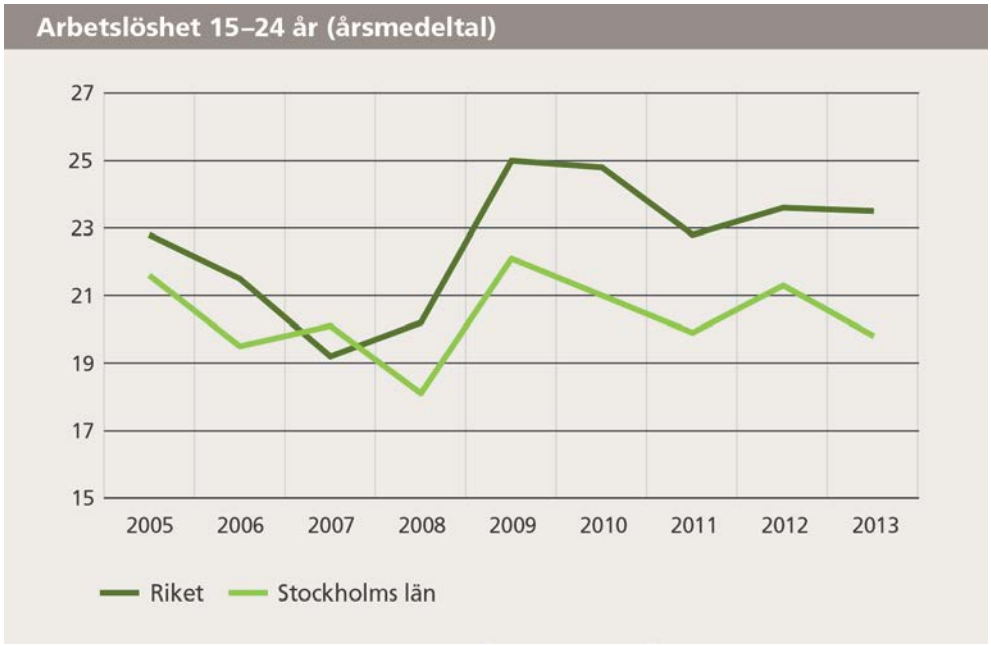

Källa: SCB

År 2013 hade Stockholm 10,35 miljoner *kommersiella övernattningar*. Det innebär en ökning på ca 3,5 miljoner eller ca 50 procent sedan 2004. Stockholms läns andelar av det totala antalet övernattningar hade 2013 jämfört med 2004 ökat marginellt från 25,5 till 29,4 procent.

Ungdomsarbetslösheten ligger på en hög nivå i Stockholmsregionen. År 2013 sjönk den dock något jämfört med år 2012 och var 19,8 procent bland 15- till 24-åringar. Sverige har övergått till den internationella standarden

för arbetskraftsundersökningar, där ungdomsarbetslösheten mäts i åldersgruppen 15-24 år, istället för som tidigare från 16 år. Dessutom ändrades definitonen för vilka som ska betraktas som arbetslösa. Detta har gjort att man har fått ett tidsseriebrott och data för tidigare år är inte fullt jämförbara. Därav de ganska korta tidsserierna. Den stora skillnaden gäller hur man ska betrakta heltidsstuderande som söker och vill ha ett jobb. Tidigare klassades dessa som ”ej i arbetskraften” och kom inte med i siffrorna. Nu ingår de istället i gruppen arbetslösa. Mätproblemet uppstår just för att det endast krävs att en studerande exempelvis söker extraarbete eller sommarjobb för att klassas som arbetslös. Ålderskategorin som används (15-24 år) innebär också att många fortfarande studerar på heltid och inte räknas in i arbetskraften. Eftersom arbetslöshet är definierat som andel arbetslösa av arbetskraften (sysselsatta+arbetslösa), så blir procentandelen relativt hög jämfört med om man skulle räkna arbetslösheten som andel av alla unga. En ungdomsarbetslöshet på 24 procent innebär alltså inte att var fjärde 15-24-åring är arbetslös, utan anger andelen arbetslösa av de ungdomar som jobbar eller söker jobb.

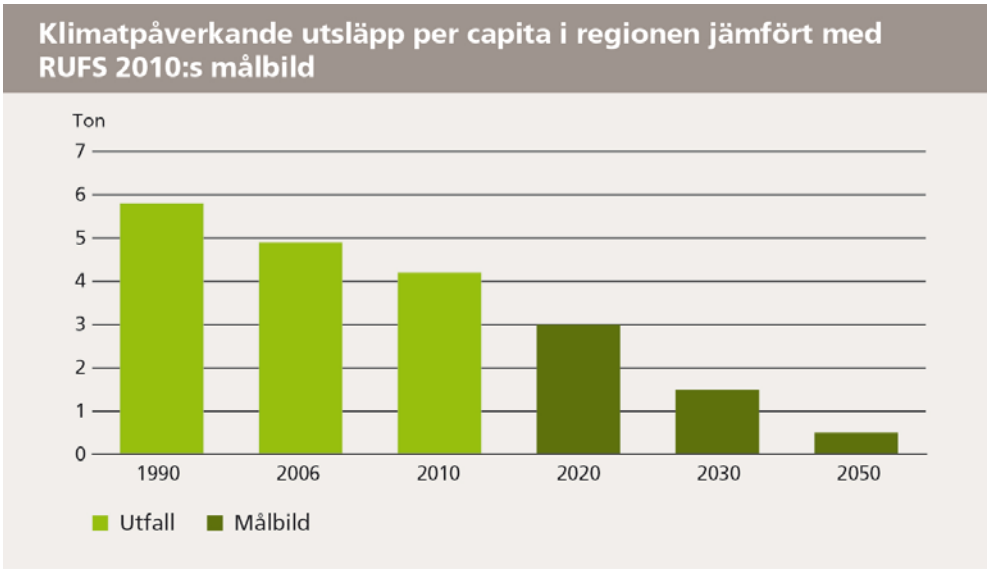
Källa: Eurostat

Miljö och klimat

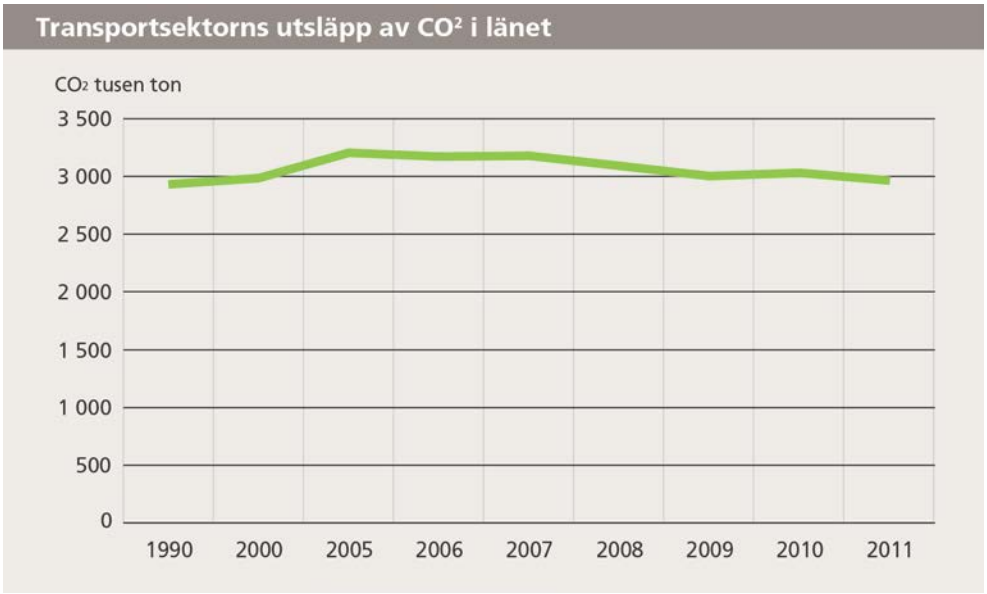
För att motverka den globala uppvärmningen måste utsläppen av *växthusgaser* snabbt minska. Den nationella visionen är att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser år 2050 och de mål för minskade växthusgasutsläpp som RUFS 2010 har angett har samma inriktning. För att långsiktigt kunna nå klimatneutralitet måste regionen både bli mer energieffektiv och fasa ut de fossila bränslena. Sveriges energipolitiska mål för 2020 är att andelen förnybara bränslen ska vara minst 50 procent av den totala energianvändningen, användningen av fossila bränslen för uppvärmning ska då ha upphört och andelen förnybara bränslen i trasportsektorn ska vara minst 10 procent. Till år 2030 är det nationella målet att hela fordonsflottan är oberoende av fossila bränslen.

De klimatpåverkande utsläppen har minskat med ca 0,7 ton per capita mellan åren 2006 och 2010 (senast framtagna statistik). Ett huvudskäl till denna minskning är den kraftiga befolkningsökningen i regionen, vi är helt enkelt fler som utnyttjar samma energimängd. Den el vi använder framställs också med större andel förnybara källor.

Vid en studie som TMR gjorde 2012, Slutrapport – Handlingsprogram för energi och klimat 6:2013, med samma metodik som använts i RUFS 2010 framkom det att utsläppen minskade i alla sektorer utom transportsektorn mellan åren 2006 och 2010. Bebyggelsesektorn minskar fortfarande utsläppen mest, till följd av övergång från fossila bränslen som eldningsoljor till el- och fjärrvärme samt träbränslen. I slutrapporten framkom att den enda sektor som ökar sina utsläpp av växthusgaser är transportsektorn, eventuellt på grund av att dieselanvändningen har ökat kraftigt, delvis på bekostnad av fossilfria bränslen. Enligt statistik för nationella emissionsdatabasen har dock transportsektorns utsläpp minskat något 2007-2011. Detta belyser svårigheterna med att få fram bra statistik för att mäta koldioxidutsläpp över tid.

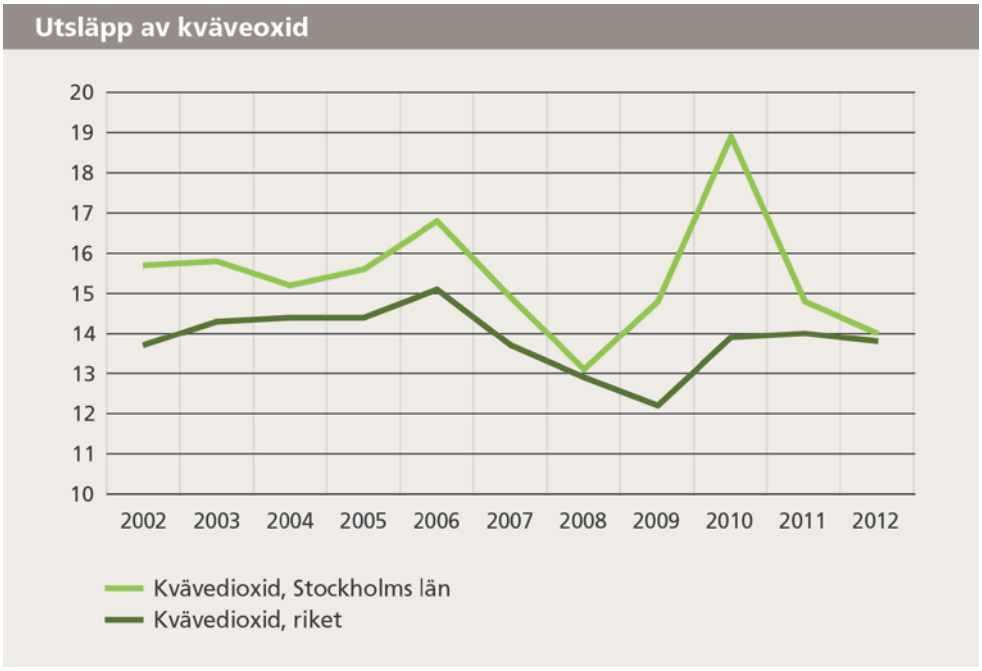
Källa: SCB och Energimyndigheten

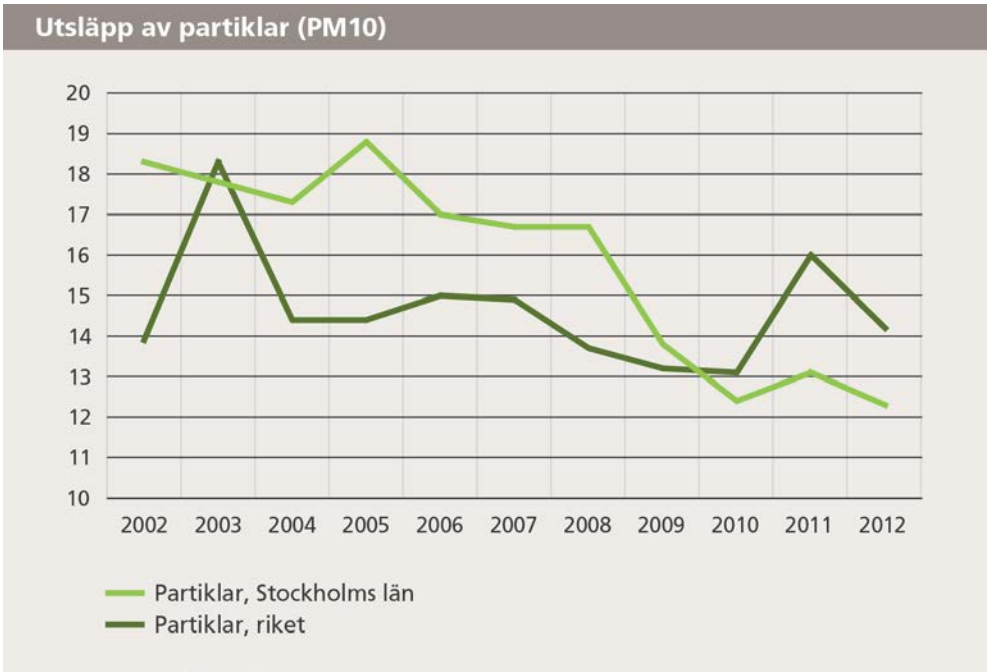
Källa: Nationella emissionsdatabasen

Utsläpp av kvävedioxider (NOx) och partiklar (PM10) beror i hög grad på vägtrafiken. NOx kommer främst från fordonens avgaser och utsläppen är idag för stora för att miljökvalitetsnormen för kvävedioxid ska klaras i Stockholms län. Efter en topp 2010 var utsläppen av kvävedioxider 2012 tillbaka på 2008-2009 års nivåer. PM10 består i huvudsak av uppvirvlade

partiklar som bildas genom slitage av vägbeläggning, sand, däck och bromsar. Utsläppen av partiklar har minskat kraftigt sedan år 2005, men inte tillräckligt för att nå miljökvalitetsnormerna på ett antal gator i tät stadsmiljö i regionen.

Källa: Miljömålsportalen

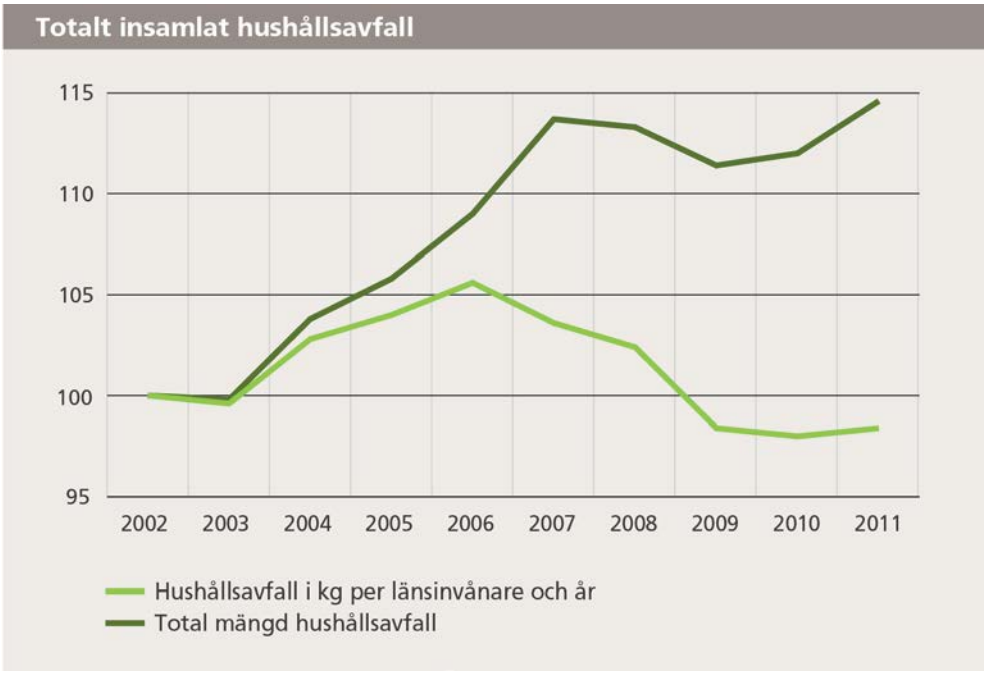

Källa: Miljömålsportalen

Energianvändningen ökade mellan 2009 och 2010, men sjönk något mellan 2010-2011. Det nationellt vägledande målet för effektivare energianvändning är att energianvändningen per BNP-enhet ska minska med 20 procent till år 2020, jämfört med nivåerna år 2008. En ökad energieffektivitet kräver dels att mindre energi används, dels att energieffektiviseringsåtgärder vidtas i produktionssystem, verksamheter och bebyggelsebestånd. Energianvändningen minskar inte i den takt som krävs.

Hushållsavfallet per invånare har minskat kraftigt sedan år 2006 trots en långsiktig total ökning som beror på befolkningstillväxten. De senaste årens trend att hushållsavfallet minskar har emellertid planat ut. Det mesta av det insamlade hushållsavfallet i länet, 95 procent, gick till förbränning och endast 2 procent samlades in som matavfall och går till biologisk behandling (avser år 2011). Avfallet som förbränns skapar visserligen energi, men lågkvalitativ sådan. Önskvärt vore att mer av länets biologiska avfall behandlades för att skapa förnyelsebara bränslen, något som både bidrar till att sluta kretsloppen och till minskad klimatpåverkan. En ökning av matavfallsinsamlingen har skett i länet och trenden är att allt mer matavfall samlas in vilket gör att biogasproduktionen kan öka. År 2013

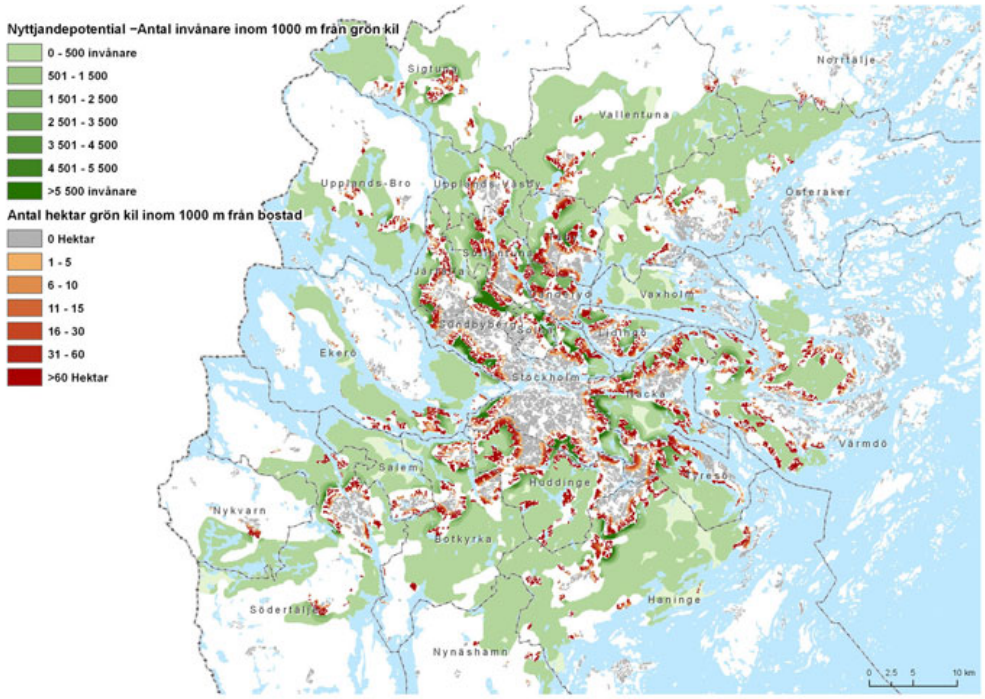
hade 25 av länets 26 kommuner satt igång insamling av matavfall, jämfört med endast sju kommuner år 2009.

Källa: Tillväxt, miljö och regionplanering, Årsstatistik

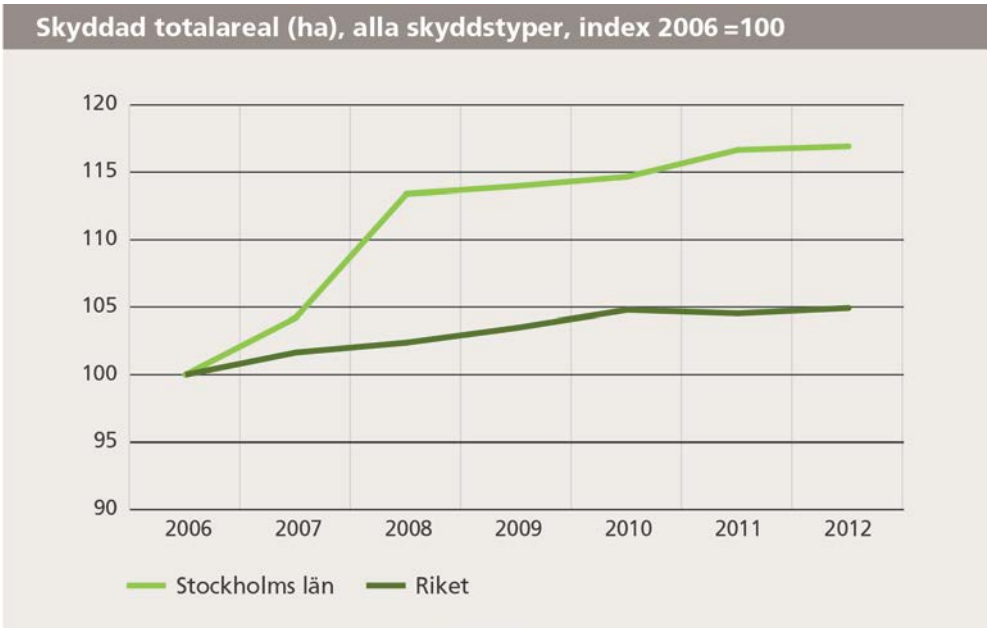
Tätortsnära natur

Människor i regionen ska ha god tillgång till tätortsnära natur av hög kvalitet. Statistiskt sett är tillgången till gröna kilar per invånare ungefär densamma år 2005 och 2013. Sett ur detta perspektiv kan alltså konstateras att regionen än så länge kan växa samtidigt som befolkningens relativt goda tillgång till gröna kilar bibehålls. År 2010, när den senaste analysen gjordes, hade varannan invånare (48 procent) i länet mindre än 1 000 meter till en grön kil och var fjärde invånare (23 procent) hade mindre än 500 meter till en grön kil. Det bör dock understrykas att uppföljningen koncentrerats till gröna kilar och att den inte tagit hänsyn till utveckling eller inskränkning av parker och lokala grönområden.

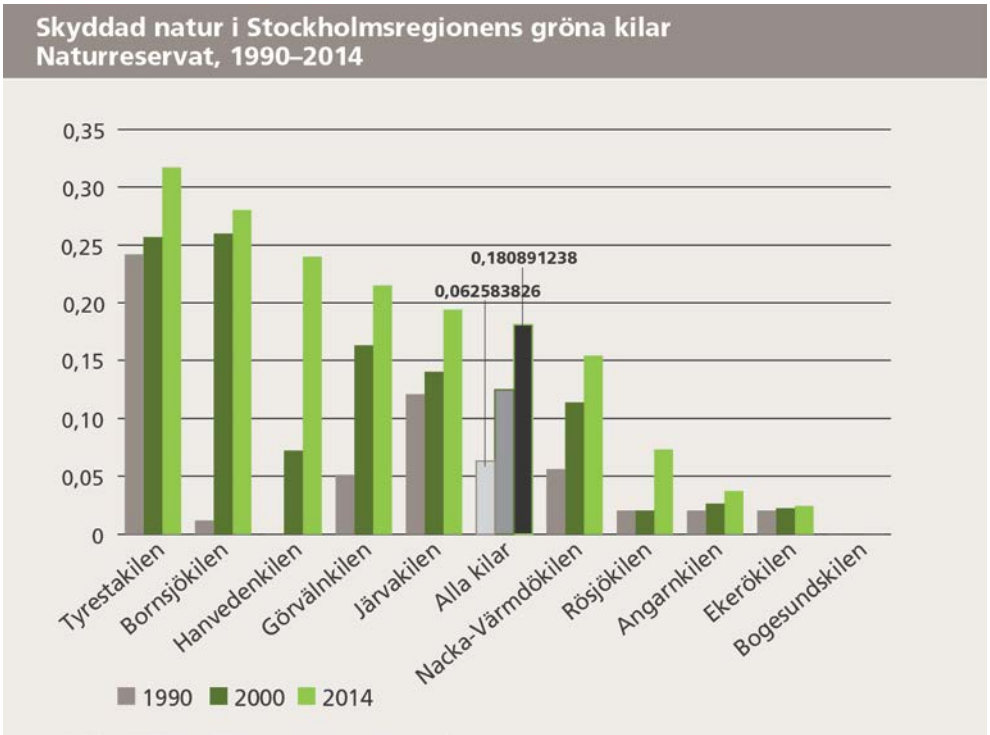
Kartan illustrerar en geografisk fördelning av tillgången på tätortsnära natur ur två olika aspekter. Den mörkgröna färgen indikerar områden i de gröna kilarna med en stor nyttjandepotential, dvs gröna kilar där det bor ett stort antal invånare inom 1000 meter från kilgränsen. De grå-röda områdena visar vilka bostadsområden som har tillgång till stora ytor grön kil inom 1000 meter från bebyggelsegränsen. Ju rödare färg, desto mer grönyta per person. *Källa: Tillväxt, miljö och regionplanering, ÅR 2010*

Skyddade natur- och kulturområden
Värdefulla natur-, kultur- och rekreationsområden ska värnas och utvecklas. De bidrar till regionens attraktivitet och till en god livsmiljö för länets befolkning. Den skyddade totalarealen har ökat väsentligt i Stockholms län jämfört med totalarealen i hela riket.

Källa: SCB

Den tätortsnära naturen i regionens gröna kilar är av högt värde ur många olika aspekter samtidigt som det här sker snabba och stora förändringar. Att skydda marken är ett av flera sätt att säkerställa värden och funktioner i dessa områden. Skyddet av de gröna kilarna har stärkts betydligt över tid. På 20 år har andelen skyddad natur i alla kilar mer än fördubblats (från sju till 18 procent). Utvecklingen visar även stora skillnader i länet, d v s mellan kilarna. Exempelvis var endast fem procent av den norra Mälarstranden med omgivningar (Görvälnkilen) skyddad som naturreservat år 1995, men på knappt 20 år har andelen fyrdubblats till omkring 20 procent. Delar av Södertörn (Hanvedenkilen) saknade i princip skydd år 1995, men år 2012 var omkring 25 procent skyddad som naturreservat. Bogesundskilen i norr saknar idag helt skydd, men Länsstyrelsen fattade under 2013 beslut om naturreservat i Bogesund, detta har dock överklagats. Länsstyrelsen har under 2014 även fattat beslut om att bilda naturreservat på Lovön, vilket utgör en stor del av Ekerökilen. Dock har även detta beslut överklagats.

Källa:SCB

Bostäder och bebyggelseutveckling

Antalet färdigställda bostäder har under en lång följd av år legat lågt i förhållande till länets kraftiga befolkningsökning. Antalet bostäder som färdigställdes under 2013 var ca 9 700 vilket är den högsta siffran sedan 2008.

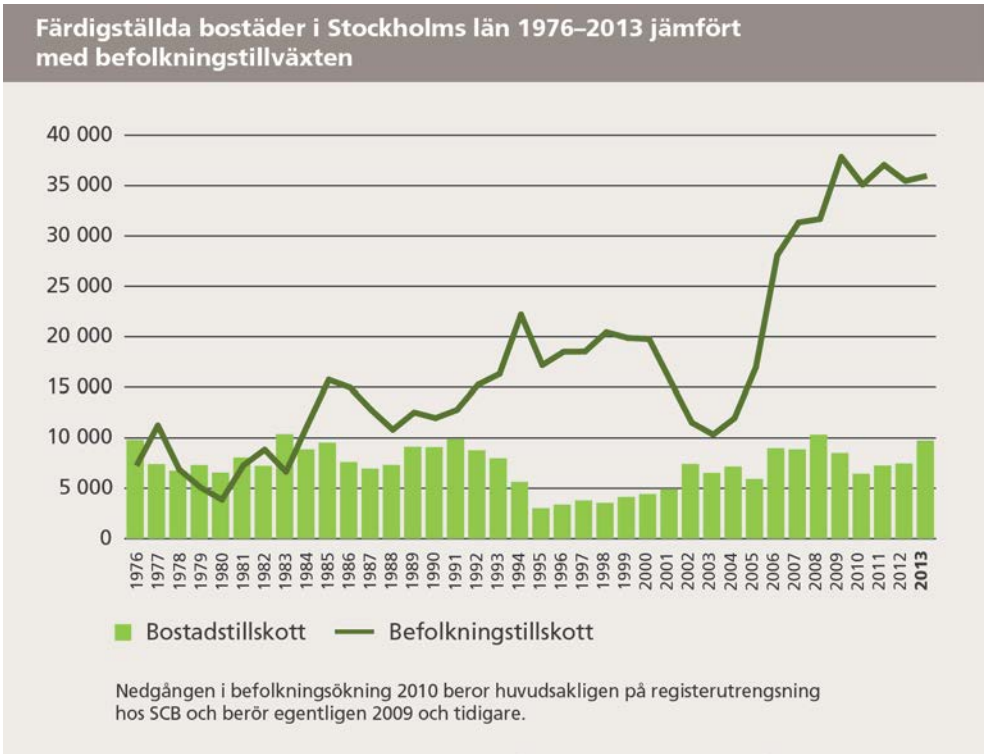
Bostadsbyggandet sker på en marknad med många aktörer och med många olika drivkrafter. Kommunerna och staten skapar ramar, genom bl a planeringsförutsättningar och lagstiftning, men byggföretagen verkar på en efterfrågestyrd marknad där mark- och byggkostnader, men också finansieringsförutsättningar och betalningsvilja påverkar byggandet. Byggbranschen är mycket konjunkturkänslig, vilket nedgången efter finanskrisen 2007 visar.

En förtätning i boendet kan anas, men brist på statistik kring hushållssammansättning gör att det inte finns någon djupare kunskap om hur detta har påverkat bostadssituationen i länet. År 2013 låg den genomsnittliga boendetätheten på 2,17 personer per bostad mot som glesast 2,02 i början av 90-talet. Andelen hyresrätter har mellan åren 1990 och 2013 minskat kraftigt i regionen till förmån för framförallt bostadsrätter. År 2013 hade andelen hyresrätter i länet minskat till 35 procent av

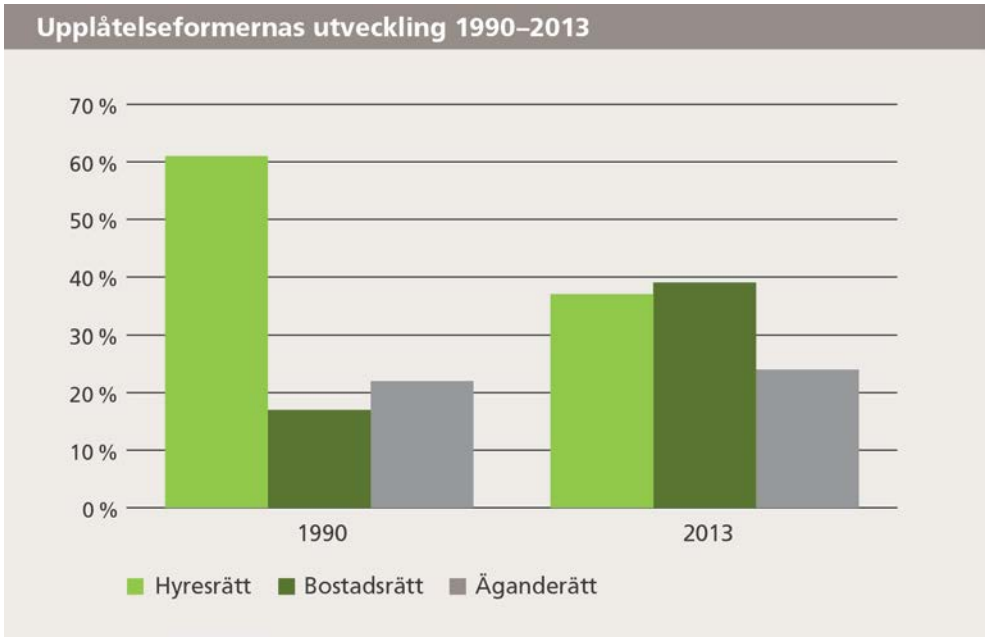
bostadsbeståndet mot 61 procent för 20 år sedan. Andelen bostadsrätter har samtidigt mer än fördubblats från 17 till 40 procent. Andelen äganderätter (framför allt i småhus) har varit mer stabil och låg 2013 på 25 procent.

Kostnaden för bostäder har stigit kraftigt de senaste åren, både genom att byggkostnaderna har stigit och genom en allmän prisuppgång i länet. Många av dem som efterfrågar en bostad är grupper med lägre betalningsförmåga, bl a unga och studenter, som får allt svårare att etablera sig på bostadsmarknaden.

Tobins Q, dvs kvoten mellan produktionskostnad och försäljningspris på ett hus (småhus), ligger över ett i tjugo av länets tjugonio kommuner, vilket indikerar att det är lönsamt att bygga i större delen av regionen.

Källa: SCB

Källa: SCB

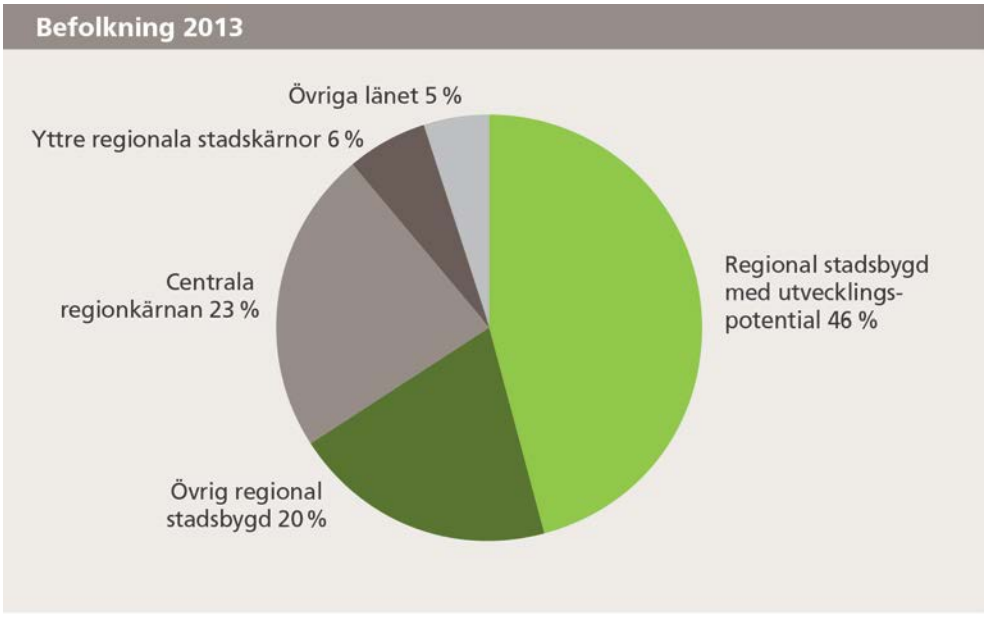
Utvecklingen av *bebyggelsetätheten* följer i stort befolkningsutvecklingen och har under perioden 1980 – 2010 ökat i de redan täta delarna medan den minskat något i de glesare delarna (senast tillgängliga statistik är från år 2010). Bebyggelsetätheten mäts som kvm våningsyta (BTA) per hektar bebyggd mark.

Befolkning och arbetstillfällen i de regionala stadskärnorna
Under våren 2013 antogs ett handlingsprogram för utveckling av de regionala stadskärnorna. I handlingsprogrammet finns en målsättning för befolkning och sysselsättning i de yttre regionala stadskärnorna.

- De yttre regionala stadskärnornas andel av länets befolkning utanför den centrala regionkärnan ska öka från 8 procent till 12 procent år 2030.
- De yttre regionala stadskärnornas andel av länets arbetstillfällen utanför den centrala regionkärnan ska öka från 23 procent till 30 procent år 2030.

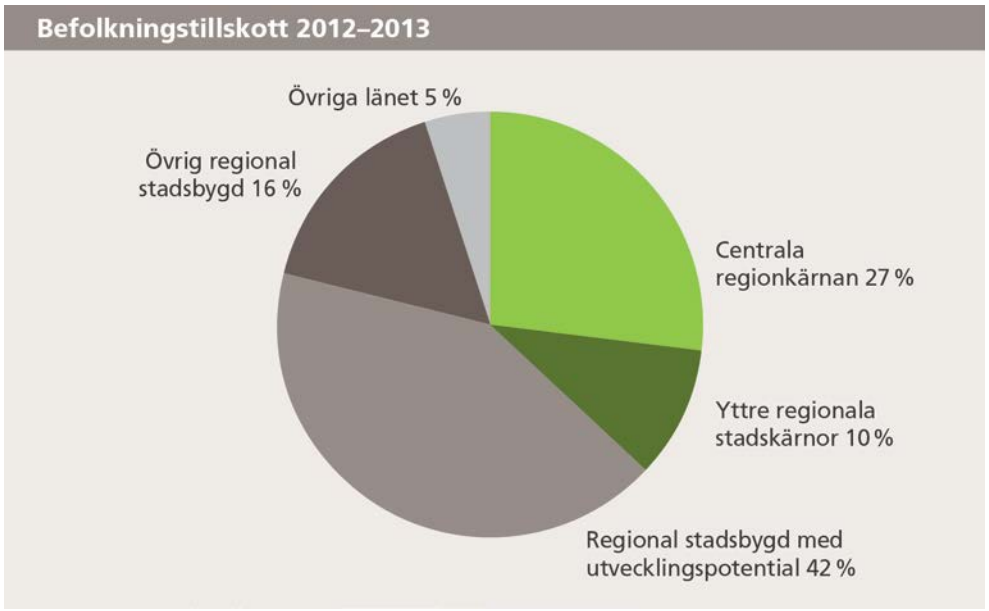
År 2013 var de yttre regionala stadskärnornas andel av länets befolkning utanför den centrala stadskärnan fortfarande 8 procent. År 2011 (senast tillgängliga data) var de yttre regionala stadskärnornas andel av länets arbetstillfällen utanför den centrala regionkärnan cirka 25 procent.

År 2013 bor 24 procent av länets befolkning i den centrala regionkärnan , 6 procent i de yttre regionala stadskärnorna, 20 procent bor i övrig regional stadsbygd och 46 procent i regional stadsbygd med utvecklingspotential, fem procent bor i övriga länet.

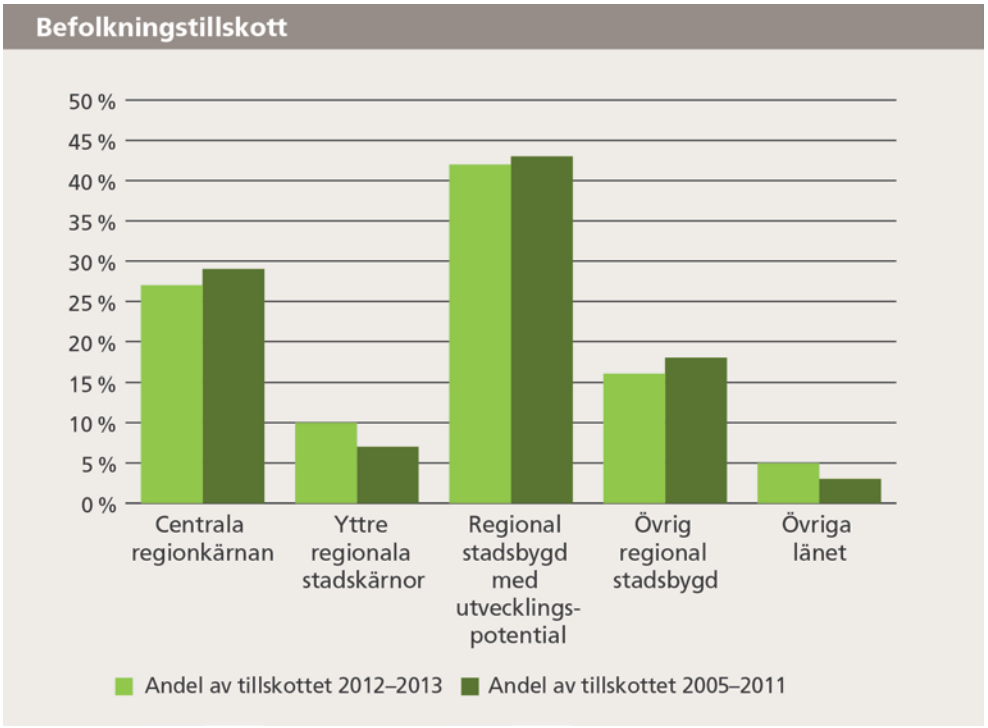

Källa: Tillväxt, miljö och regionplanering

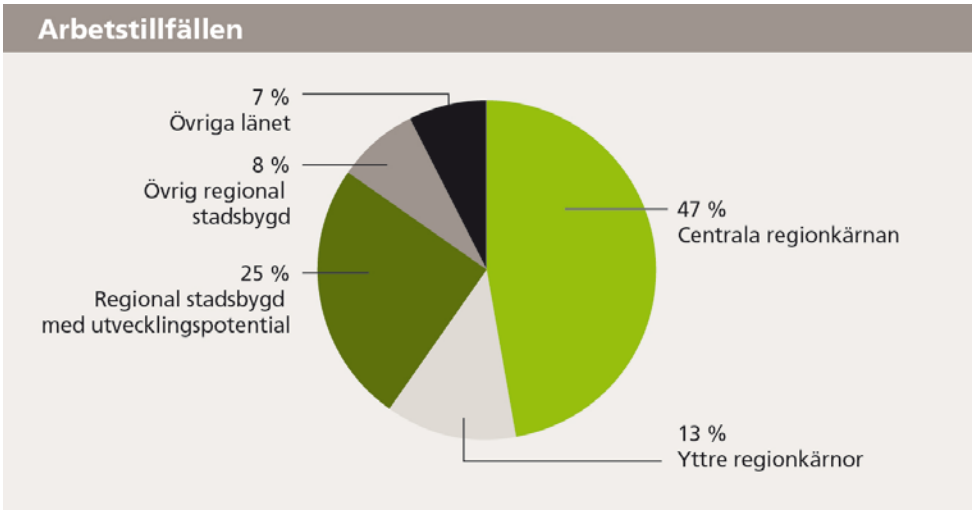
Befolkningen i Stockholms län var den 31 december 2013 2,163 miljoner, ökningen under 2013 var 36 036. Av den totala befolkningsökningen tillkom 27 procent i den centrala regionkärnan och 10 procent i de yttre regionala stadskärnorna, 42 procent i regional stadsbygd med utvecklingspotential, 16 procent i övrig regional stadsbygd och fem procent i övriga länet. Sammanlagt har 79 procent av befolkningstillskottet skett i områden med hög tillgänglighet och utvecklingen bedöms därmed gå i rätt riktning, men utvecklingen mot flerkärnighet bör förstärkas.

Källa: Tillväxt, miljö och regionplanering

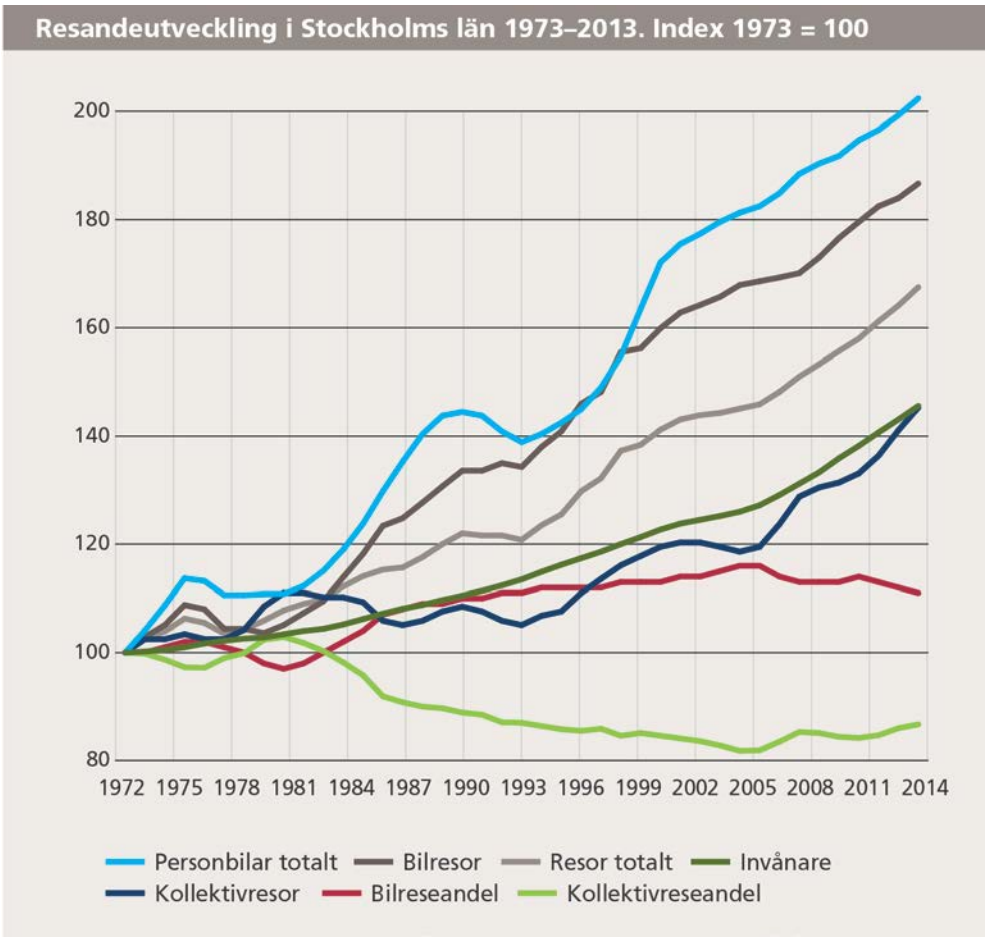
Källa: Tillväxt, miljö och regionplanering

Källa: Tillväxt, miljö och regionplanering

Resvanor

Stockholms län har haft en långsiktig trend som innebär ett ökat resande med både bil och kollektivtrafik. Bilresandet har dock ökat i en betydligt snabbare takt än kollektivresandet och *kollektivtrafikandelen* totalt i länet har minskat över tid. Efter trängselskattens införande 2005 ökade kollektivtrafikandelen däremot för resor in mot Stockholms innerstad och för resor över Saltsjö-Mälarsnittet. Sedan dess har kollektivtrafikandelen fortsatt öka i regionens centrala delar. För resor till och från innerstaden har kollektivtrafikandelen ökat från 61 procent 2005 till 70 procent 2012 vilket är en väsentlig ökning. Det senaste året, 2013, har kollektivtrafikandelen legat kvar på 70 procent.

Källa: SL-fakta och Tillväxt, miljö och regionplanering

Antalet bilresor till och från innerstaden minskade mellan åren 2005 – 2011 med 20 procent. De senaste åren, mellan 2011 och 2013, har antalet

bilresor legat på ungefär samma nivåer. Under perioden 2005-2013 har bilresorna över Saltsjö-Mälarsnittet minskat med 8 procent och bilresorna över regioncentrumsnittet har minskat med 3 procent samtidigt som befolkningen ökat med 14 procent. En slutsats är att persontransporter med bil har minskat i de centrala delarna av regionen under de senaste åren.

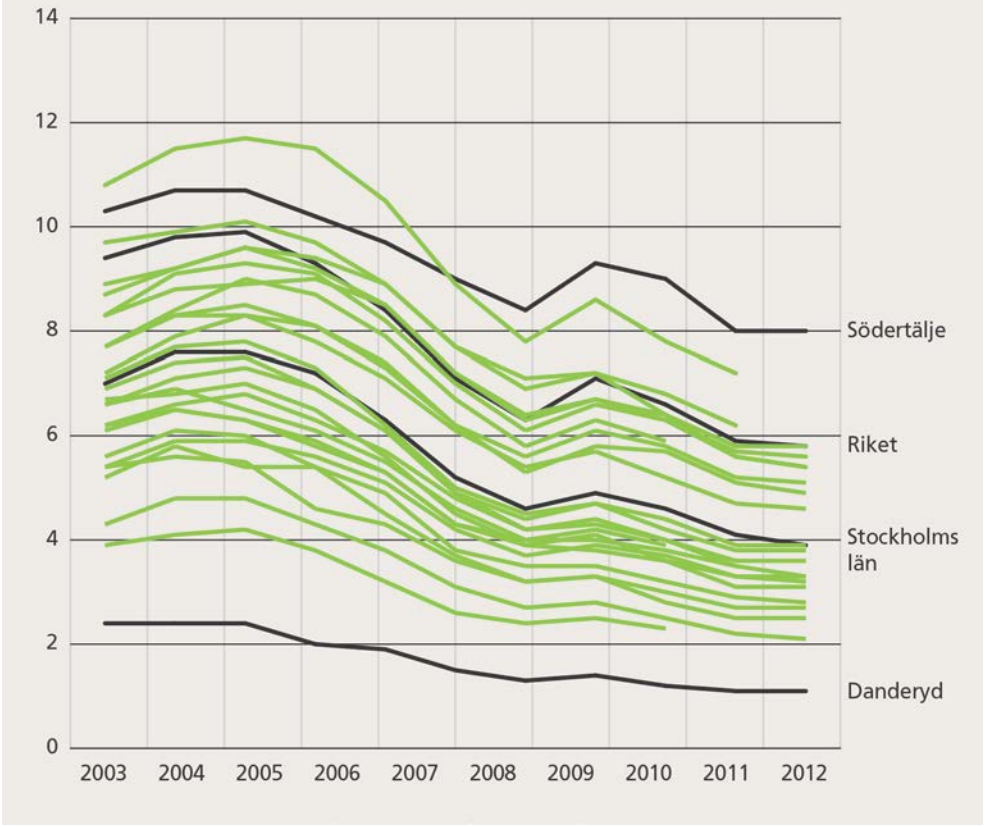
Andelen nöjda SL-resenärer har ökat från 56 procent år 2000 till 74 procent år 2010. Under 2010 bröts den positiva trenden och 2011 sjönk kundnöjdheten ytterligare något. Andelen nöjda totalt i SL-trafiken har återigen stigit och var 2013 tillbaka på 74 procent.

Bilinnehavet minskar i länet: antalet personbilar per 1000 invånare år 2013 var 389, något färre än år 2000, vilket innebär att biltätheten minskat under de senaste årens kraftiga befolkningstillväxt.

Trivsel och trygghet

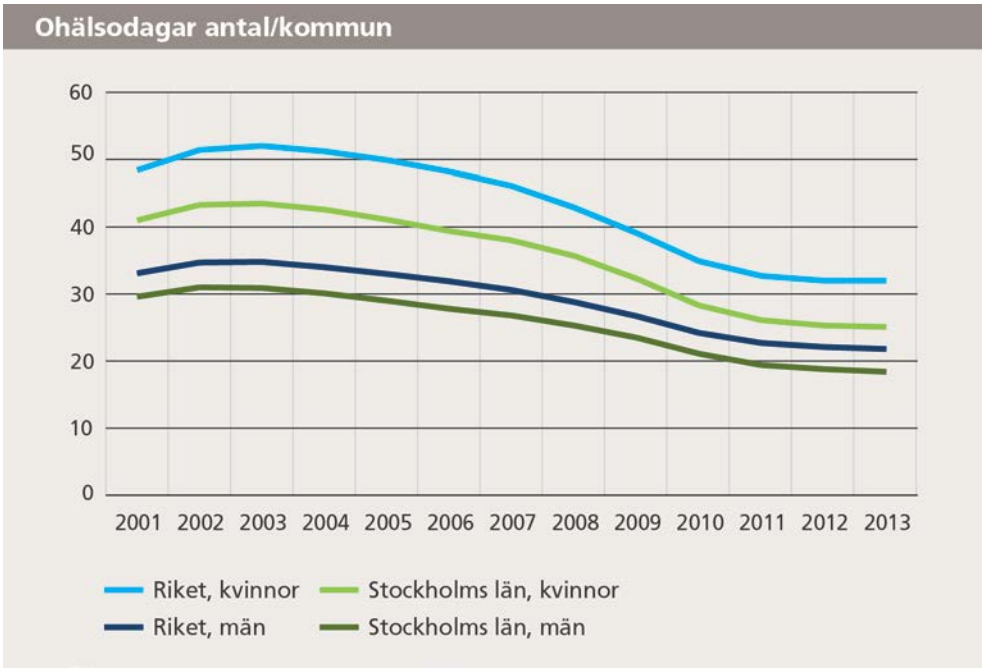
Stockholms län har en lägre andel av befolkningen med försörjningsstöd än riket som helhet. Andel av befolkningens nettoinkomst som består av någon form av försörjningsstöd/ersättning har minskat under perioden 2009 – 2012, och befinner sig nu under 2008 års nivå. Det finns dock stora inomregionala skillnader när länets kommuner jämförs med varandra. I nedanstående diagram visas utvecklingen i länets kommuner och i riket. I Stockholms län har Södertälje störst andel med försörjningsstöd och Danderyd lägst andel.

Andel personer, 20–64 år, med sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning, arbetslöshetsersättning, försörjningsstöd, introduktionsersättning samt etableringsersättning (%)

Källa: SCB

Ohälsotalet[1] i länet är betydligt lägre än riket i genomsnitt. Den nedåtgående trenden från seklets första decennium har under 2013 stannat av även om ohälsotalen för år 2013 är lägre än tidigare år. Det är fortfarande stor skillnad mellan män och kvinnor, där kvinnor har ett högre ohälsotal. Ohälsotalet för kvinnor minskade under perioden 2007-2012 snabbare än för män. Från 2012 till 2013 minskade däremot ohälsotalet mer för män än för kvinnor.

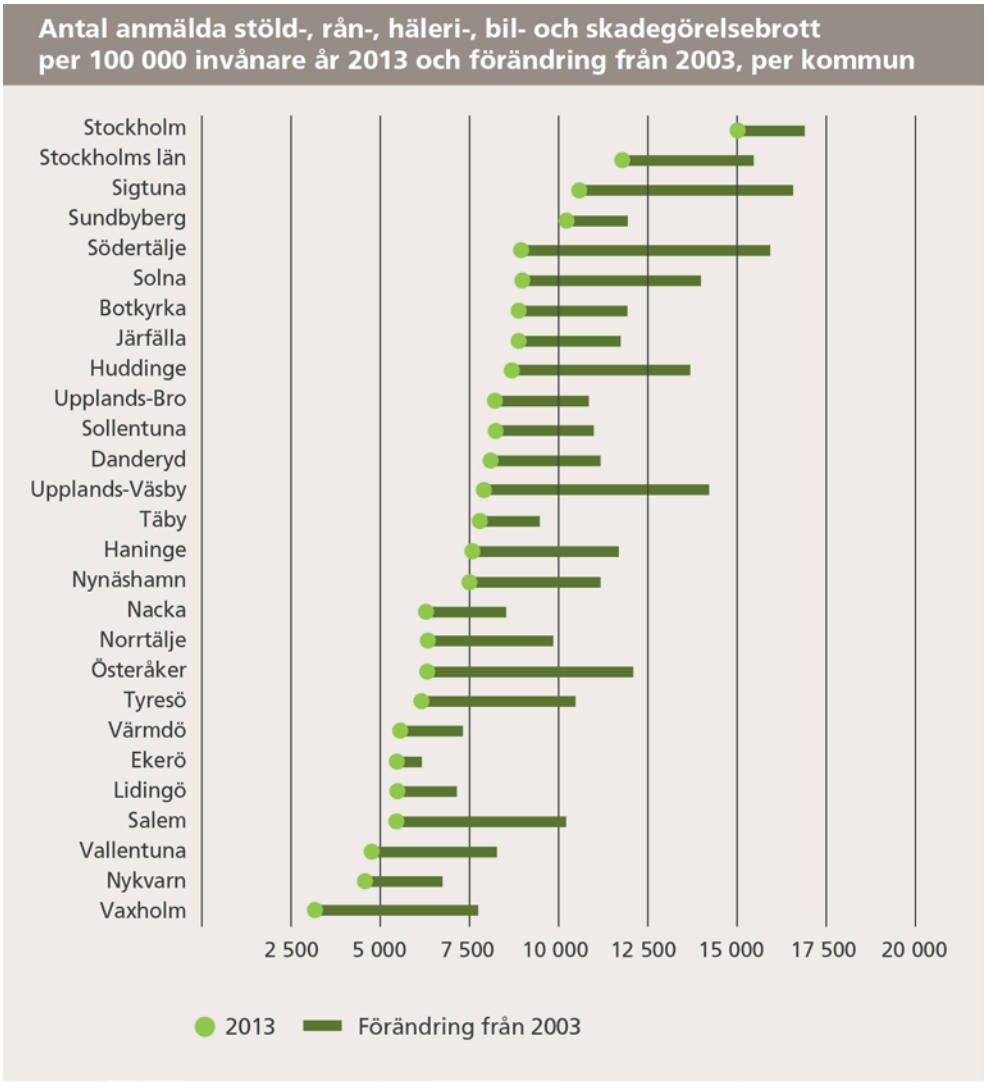

Källa: Försäkringskassan

[1] Ohälsotalet består av antalet ersättningsdagar (sjukpenning mm) i relation till befolkningen.

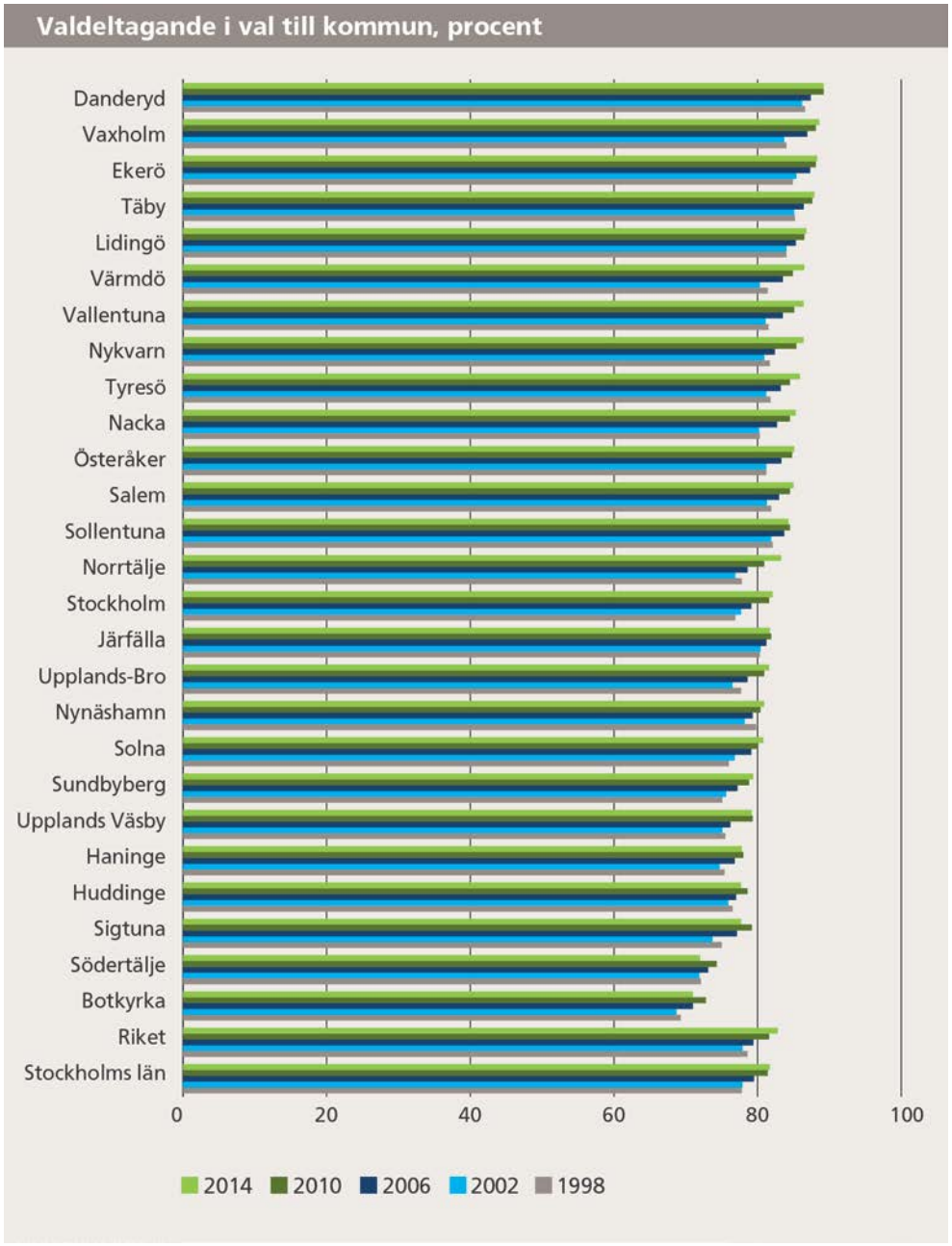
En indikator på tryggheten i ett område är *antal anmälda brott* per 100 000 invånare för brottskoden stöld-, rån- och häleribrott/bilbrott/ skadegörelse. Antal skadegörelser, stöld/rån/häleri och bilbrott har minskat i Stockholms län men ligger dock fortfarande över riksgenomsnittet. Jämfört med 1997 har det sammanlagda antalet brott av den typen minskad från ca 17 500 till ca 11 700 per 100 000 invånare, vilket är en minskning på 33 procent.

Den största minskningen 2003-2013 var bilbrotten, som minskade med 60 procent. Skadegörelserna minskade under perioden med 10 procent och stöld-/rån-/häleribrotten med 15 procent. Sedan år 2010 har stöld-/rån-/häleribrotten ökat något varje år. År 2013 ökade även skadegörelsebrotten.

Källa: BRÅ

Valdeltagandet i kommunvalet i Stockholms län var år 2014 81,7 procent, vilket är ett något högre valdeltagande jämför med valet år 2010. Trenden med ett stigande valdeltagande fortsätter i och med 2014 års valdeltagande. Skillnaden mellan valdeltagandet i Stockholms län och riket helhet (82,8 %) har dock ökat lite jämfört med 2010 års val. Det skiljer sig dock mellan kommunerna i länet. Danderyds kommun har högst valdeltagande med 89,2 procent, lägst valdeltagande har Botkyrka kommun med 71 procent.

Valdeltagande i val till kommun, procent
Danderyd
Vaxholm
Ekerö
Täby
Lidingö
Värmdö
Vallentuna
Nykvarn
Tyresö
Nacka
Österåker
Salem
Sollentuna
Norrtälje
Stockholm
Järfälla
Upplands-Bro
Nynäshamn
Solna
Sundbyberg
Upplands Väsby
Haninge
Huddinge
Sigtuna
Södertälje
Botkyrka
Riket
Stockholms län
0
20
40
60
80
100
2014
2010
2006
2002
1998

Källa: SCB